

10

ADMINISTRACIONS PÚBLIQUES I CÀRREGA FISCAL

RESUM

El total de la despesa pública a les Illes ha estat de 4.668 milions d'euros, un 10% més que l'any anterior. El deute de la comunitat autònoma va assolir el 2017 la quantitat de 8.802 milions d'euros. Aquesta magnitud era de 4.458 milions el 2010 i s'ha incrementat constantment.

Els pressupostos consolidats dels consells insulars per a l'exercici 2017 sumaren 579 milions d'euros, un 6,91% més que l'any anterior. Aquesta quantitat es reparteix en 401,8 milions per al Consell de Mallorca, 84,7 milions per al de Menorca i 92,7 milions per al d'Eivissa.

Pel que fa als pressupostos municipals, els ingressos sumaren un total de 1.313 milions d'euros, i les despeses, 1.305 milions, aproximadament un 5% més que el 2016. L'Administració local implica un 13% de la càrrega fiscal. La resta de càrrega fiscal fa referència a administració autònoma i estatal, pràcticament a parts iguals.

La càrrega fiscal per habitant és de 7.064,51 euros en el cas de les Illes Balears, mentre que la mitjana estatal se situa en uns 5.812 euros. Les Illes són la tercera comunitat en càrrega fiscal per càpita, just al darrere del País Basc i Madrid.

Les Balears són la primera comunitat autònoma en pressió fiscal (calculada dividint càrrega fiscal entre PIB per càpita), amb un 27,41%. La mitjana estatal és d'un 23,25%. Així mateix, les Illes són la segona comunitat amb més pes de càrrega fiscal en impostos indirectes, en proporció als altres tipus d'imposts.

La despesa pública el 2017 a les Balears –estimada des de l'òptica pressupostària de les institucions– s'ha elevat a 13.938,56 euros per habitant. Això representa un 54,04% del PIB per càpita i, en termes col·loquials, significa que els habitants de les Balears suporten una despesa pública equivalent a 197 dies de la seva riquesa anual (sis mesos i mig). És a dir, fins al 16 de juliol els ciutadans de les Balears (de mitjana) destinen el seu esforç en la generació de rendes per contribuir a l'interès comú de la societat, i només a partir de llavors treballen (en termes col·loquials) per a si mateixos.

10.1.

INTRODUCCIÓ

L'exposició d'aquest apartat es divideix en els subapartats següents: en primer lloc, s'analitzen els pressupostos generals de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears; en segon lloc, els pressupostos dels consells insulars; en tercer lloc, els dels ajuntaments, i, en quart lloc, es presenta l'anàlisi de la recaptació tributària que va obtenir la Delegació Especial d'Hisenda a les Illes Balears. Finalment, s'analitza la càrrega fiscal a les Balears per illes i per municipis i, com a novetat en la memòria del CES, es calcula per primera vegada la despesa pública a les Balears per polítiques de despesa.

10.2.

LA COMUNITAT AUTÒNOMA

En aquest subapartat analitzam els pressupostos de l'Administració general, els dels ens de dret públic i de les societats públiques.

10.2.1. EL PRESSUPOST DE L'ADMINISTRACIÓ GENERAL

En aquest subapartat analitzam, en primer lloc, els capítols dels ingressos i, tot seguit, s'estudia l'evolució de les despeses.

10.2.1.1. Els ingressos

El pressupost general d'ingressos per a l'any 2017 de l'Administració general de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears (en el qual queden incloses les entitats autònomes) és de 4.668,23 milions d'euros i presenta un descens respecte dels 4.240,89 milions d'euros que s'havien aprovat per a l'exercici de l'any anterior. (Vegeu el quadre I-124).

Tots els apartats presenten variacions positives respecte de l'any anterior. Les operacions corrents cresqueren un important 7,21%, bàsicament gràcies al gran augment recaptatori dels impostos tant directes (+11,48%) com indirectes (2,81%). Fent l'anàlisi per capítols, es pot observar que els corresponents a les operacions corrents són els més importants pel que fa al pes relatiu sobre el total del pressupost, ja que en conjunt representen un 73% dels ingressos prevists.

10.2.1.2. Les despeses

Els crèdits corresponents a l'estat de despeses dels pressuposts de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears del 2017 es presenten en tres nivells d'agregació corresponents a les classificacions econòmica, funcional per programes i orgànica. El conjunt de les despeses arriba als 4.668,23 milions d'euros, amb un creixement del 10,08% respecte del 2016. (Vegeu els quadres I-125 i I-126).

La classificació econòmica presenta els crèdits agrupats d'acord amb la seva naturalesa econòmica i distingeix entre operacions corrents (capítols I, II, III i IV) i operacions de capital (capítols VI, VII, VIII i IX). A la vegada, els crèdits destinats a operacions

corrents es desglossen en despeses de funcionament (despeses de personal i compra de béns corrents i serveis), en despeses financeres i en transferències corrents. Les operacions de capital distingeixen entre les inversions reals (inversions directes efectuades per l'Administració mateixa), les transferències de capital i les variacions d'actius i de passius financers.

El conjunt de les operacions corrents experimenta un increment del 9,56%, cosa que suposa 293 milions d'euros més respecte de la quantitat del 2016 i 0,44 punts percentuals per davall de la variació global del pressupost. Quant al pes relatiu sobre el total, les operacions corrents passen d'un 72,38% el 2016 a un 72,04% en el pressupost del 2017. Això suposa un lleuger descens de 0,34 punts.

Pel que fa a les operacions de capital, creixen un 16,45% i suposen una variació de 67 milions d'euros sobre la quantitat del 2016. Quant al pes relatiu sobre el total, les operacions de capital passen d'un 9,65% el 2016 a un 10,21% al pressupost del 2017; és a dir, un decrement de 0,6 punts percentuals.

10.2.1.3. Les inversions

Les dotacions previstes en el capítol VI de l'estat de despeses –a més de les classificacions a què hem fet referència en els apartats anteriors– estan agrupades i classificades per criteris de territorialització segons l'àmbit insular en el qual es duu a terme la despesa, d'acord amb el que estableix el Decret legislatiu 1/2005, de 24 de juny, pel qual s'aprova el Text refós de la llei de finances de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears a l'article 35.

La territorialització recollida en aquest pressupost –per raons tant d’homogeneïtat com de les operacions pressupostàries mateixes– es correspon amb els codis que s’han utilitzat en pressuposts anteriors. La territorialització de la inversió és un aspecte problemàtic en qualsevol pressupost. El criteri que s’ha seguit per territorialitzar el capítol VI és aplicar el codi territorial corresponent a l’àmbit insular on es produeix la inversió.

A més, una territorialització amb aquest criteri només permet territorialitzar la inversió efectuada en matèria d’infraestructures, i fins i tot així és discutible que es pugui assegurar que la rendibilitat de la

inversió repercuteix exclusivament sobre el territori al qual s’ha imputat. D’altra banda, el criteri de territorialització emprat aplicat a altres tipus d’inversions diferents de les de dotació d’infraestructura pot conduir a lectures errònies de les dades; malgrat que la despesa efectuada es faci en un lloc determinat, això no implica que els efectes es manifestin només en aquest lloc. Aquest fet justifica en part l’existència d’un codi 00 “indeterminat”, ja sigui perquè *a priori* és impossible determinar físicament el lloc on es produirà la inversió, ja sigui perquè, fins i tot sabent-lo, la territorialització conduiria a desvirtuar totalment les dades territorialitzades.

QUADRE I-124. DISTRIBUCIÓ ECONÒMICA DEL PRESSUPOST CONSOLIDAT PER CAPÍTOL D’INGRÉS DE LA COMUNITAT AUTÒNOMA DE LES ILLES BALEARS (2016-2017)

	Import (en milers d'euros)		Variació		Valor relatiu	
	2016	2017	2016-17	(%) 2016-17	2016	2017
Total ingrés no financer	3.221.261,36	3.576.297,52	355.036,16	11,02	75,96	76,61
Total operacions corrents	3.183.273,79	3.412.927,53	229.653,74	7,21	75,06	73,11
I Imposts directes	1.013.155,71	1.129.439,29	116.283,58	11,48	23,89	24,19
II Imposts indirectes	2.086.139,59	2.144.859,43	58.719,84	2,81	49,19	45,95
III Taxes, prestació de serveis i altres ingressos	84.271,01	88.456,05	4.185,04	4,97	1,99	1,89
IV Transferències corrents	-5.456,01	44.549,00	50.005,01	n.a.	-0,13	0,95
V Ingressos patrimonials	5.163,49	5.623,76	460,27	8,91	0,12	0,12
Total operacions de capital	37.987,57	163.369,99	125.382,42	330,06	0,90	3,50
VI Alienació d’inversions reals	2.715,95	2.682,32	-33,63	n.a.	0,06	0,06
VII Transferències de capital	35.271,62	160.687,67	125.416,05	355,57	0,83	3,44
Total operacions financeres	1.019.635,34	1.091.938,38	72.303,04	7,09	24,04	23,39
VIII Actius financers	11.549,93	20.917,85	9.367,92	81,11	0,27	0,45
IX Passius financers	1.008.085,41	1.071.020,53	62.935,12	6,24	23,77	22,94
Total ingrés	4.240.896,70	4.668.235,90	427.339,20	10,08	100,00	100,00

Font: Govern de les Illes Balears, Conselleria d’Economia i Hisenda.

QUADRE I-125. EVOLUCIÓ DEL PRESSUPOST DE DESPESES A LA COMUNITAT AUTÒNOMA (2001-2018)

	Despesa (en milers d'euros)	Variació	(%)
2001	950.491,98	62.883,62	7,08
2002	1.069.802,54	119.310,56	12,55
2003	1.796.610,00	726.807,46	67,94
2004	1.859.185,68	62.575,68	3,48
2005	2.587.788,97	728.603,29	39,19
2006	2.713.974,46	126.185,49	4,88
2007	2.894.384,59	180.410,13	6,65
2008	3.787.267,26	892.882,67	30,85
2009	4.037.475,55	250.208,29	6,61
2010	3.844.797,76	-192.677,79	-4,77
2011	3.384.430,28	-460.367,49	-11,97
2012	3.674.902,32	290.472,05	8,58
2013	3.574.246,87	-100.655,45	-2,74
2014	3.850.933,52	276.686,65	7,74
2015	4.035.591,95	184.658,43	4,80
2016	4.240.896,70	205.304,75	5,09
2017	4.668.235,89	427.339,20	10,08
2018	5.008.809,10	340.573,21	7,30

Font: Govern de les Illes Balears, Conselleria d'Economia i Hisenda.

QUADRE I-126. DISTRIBUCIÓ ECONÒMICA DEL PRESSUPOST CONSOLIDAT PER CAPÍTOLS DE DESPESA DE LA COMUNITAT AUTÒNOMA DE LES ILLES BALEARS (2016-2017)

	Import (en milers d'euros)		Variació		Valor relatiu	
	2016	2017	2016-17	(%) 2016-17	2016	2017
Total operacions corrents	3.069.591,38	3.363.006,49	293.415,11	9,56	72,38	72,04
I Despeses de personal	1.356.268,31	1.459.211,22	102.942,92	7,59	31,98	31,26
II Compra de béns corrents i serveis	533.467,42	594.596,42	61.129,00	11,46	12,58	12,74
III Despeses financeres	155.499,91	130.799,25	-24.700,66	-15,88	3,67	2,80
IV Transferències corrents	1.020.485,75	1.140.003,16	119.517,41	11,71	24,06	24,42
V Fons de contingències	3.870,00	38.396,44				
Total operacions de capital	409.319,09	476.637,08	67.317,99	16,45	9,65	10,21
VI Inversions reals	150.034,72	171.638,73	21.604,01	14,40	3,54	3,68
VII Transferències de capital	259.284,37	304.998,35	45.713,98	17,63	6,11	6,53
Total despesa no financera	3.478.910,47	3.839.643,57	360.733,10	10,37	82,03	82,25

	Import (en milers d'euros)		Variació		Valor relatiu	
	2016	2017	2016-17	(%) 2016-17	2016	2017
VIII Actius financers	48.007,14	20.674,30	-27.332,85	-56,93	1,13	0,44
IX Passius financers	713.979,09	807.918,03	93.938,94	13,16	16,84	17,31
Total operacions financeres	761.986,23	828.592,32	66.606,10	8,74	17,97	17,75
Total despesa	4.240.896,70	4.668.235,89	427.339,20	10,08	100,00	100,00

Font: Govern de les Illes Balears; Conselleria d'Hisenda i Admnistracions Públiques.

Amb aquestes prevencions i tenint en compte aquestes consideracions és com s'han de llegir les dades de la territorialització. Primer de tot, del total d'inversions reals a la Comunitat Autònoma de les Illes Balears, un 26,63% es fan a l'illa de Mallorca sense tenir present Palma, atès que és l'illa més gran i la que té un nombre d'habitants més alt. Per tant, és l'illa que té una major activitat social i econòmica de l'arxipèlag. A la capital de les Illes, Palma, s'hi destina un 12,12%; a Eivissa, un 23,28%; a Menorca, un 6,43%, i a Formentera hi correspon un 0,88%. El 30,66% és inversió no territorialitzada. (Vegeu el quadre I-127).

10.2.1.4. Els pressuposts dels béns de dret públic i de les societats públiques

Els pressuposts dels béns de dret públic, formats, d'una banda, per un seguit d'empreses públiques no societàries (Radiotelevisió de les Illes Balears; Institut Balear del Turisme; Institut Balear de l'Aigua i de Qualitat Ambiental; Institut Balear de Conservació de la Natura; Institut Balear de l'Habitatge; Serveis Ferroviaris de Mallorca; Institut d'Innovació Empresarial de les Illes Balears; Institut Balear d'Infraestructures i Serveis Educatius i Culturals; Institut d'Es-

tratrègia Turística de les Illes Balears; Fons de Garantia Agrària i Pesquera de les Illes Balears; Ports de les Illes Balears; Agència de Cooperació Internacional de les Illes Balears; Espais de Natura Balear, i Institut Balear de Joventut) i, de l'altra, per dos consorcis (Centre Balears Europa i Transports de Mallorca), així com els de les societats públiques (empreses públiques de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears en forma de societat anònima), s'inclouen en els pressuposts de la conselleria del Govern de les Illes Balears de la qual depenguin. Per això, es considera interessant analitzar els pressuposts d'aquestes institucions.

De manera agregada, el pressupost d'aquestes institucions per a l'exercici del 2017 arriba a un total de 618 milions d'euros, dels quals 450 milions d'euros corresponen a entitats públiques empresarials, 81 a consorcis, 79 a fundacions i vuit a societats mercantils públiques. (Vegeu el quadre I-128).

10.2.2. EL DEUTE ACUMULAT

Les dades del Banc d'Espanya referides al quart trimestre de l'any mostren que el deute acumulat de les Illes Balears

l'any 2017 és de 8.802 milions d'euros, 230 milions més que l'any anterior. Des de l'any 2010 la CAIB ha duplicat el deute acumulat, ja que aquell any sumava un total de 4.458 milions, 4.344 milions menys que set anys després. (Vegeu el quadre I-129).

10.3.

CONSELLS INSULARS

10.3.1. ANÀLISI PRESSUPOSTÀRIA

A l'exercici de 2017 el pressupost agregat dels tres consells insulars va experimentar un increment global proper a un 7% en relació amb l'exercici anterior, tant en l'apartat d'ingressos com en el de despeses, ja que es van presentar els pressupostos anivellats.

En valors absoluts ja superen els 579 milions d'euros, però lluny encara dels 634 que sumaven al principi d'aquesta dècada. El creixement pressupostari interanual es reparteix d'una manera equilibrada, en el vessant de la despesa, entre les operacions corrents (+6,88%) i les operacions de capital (6,96%).

D'altra banda, els ingressos corrents es van incrementar en un 11,54%, enfront d'una disminució del -10,43% en els ingressos de capital, amb la qual cosa s'evidencia un desplaçament d'ingrés corrent al finançament de despesa de capital.

Quant al detall de despeses per capítols, és significativa la disminució de la despesa

financera en els capítols tercer (interessos: -23,7%) i novè (amortització de deute: -10,1%). Les taxes de creixement negatives resulten simptomàtiques d'una bona salut financera de les institucions insulars, en una conjuntura de tipus baixos en la qual les necessitats d'amortització del deute van disminuint. Això es confirma, en el vessant d'ingressos, amb una previsió d'ingressos per endeutament pràcticament testimonial, amb idèntica consignació que l'exercici precedent per sota de l'un per mil del total del pressupost.

Aquest estalvi en despesa financera i el creixement del total pressupostat en valors absoluts es destinen fonamentalment a les transferències corrents (capítol 4: +11,3%) i de capital (capítol 7: +28,5%) a famílies i institucions, mentre que en valors absoluts el creixement de la despesa més gran es destina a la compra de béns i serveis, amb un increment de 13 milions. Quant al creixement de la despesa en personal del capítol primer, la taxa de creixement se situa en un 3,9%, significativament per sobre de la taxa de creixement dels salaris de l'1% prevista a la normativa bàsica estatal per al 2017, per la qual cosa s'ha d'interpretar com un creixement net de plantilla.

En termes relatius, el capítol amb més creixement és el cinquè, que preveu la consignació per al fons de contingència i imprevists per fer front a despeses urgents no previstes o pagament de resolucions judicials sense consignació específica, si bé en valors absoluts ni la consignació ni l'increment resulten significatius en el context global de la despesa.

QUADRE I-127. TERRITORIALITZACIÓ DE LA INVERSIÓ A LES ILLES BALEARS (2008-2010)

	Import (en milers d'euros)					Variació					Valor relatiu		
	2015	2016	2017	2017-15	2017-2016	(%) 15-17	(%) 16-17	2015	2016	2017			
00 Indeterminat	30.958,85	39.197,41	44.478,20	8.238,56	5.280,79	26,61	13,47	25,90%	31,47%	30,66%			
10 Mallorca (sense Palma)	30.058,47	30.974,03	38.629,90	915,56	7.655,87	3,05	24,72	25,14%	24,87%	26,63%			
11 Palma	16.408,84	14.908,75	17.580,62	-1.500,09	2.671,87	-9,14	17,92	13,73%	11,97%	12,12%			
20 Menorca	8.342,60	7.602,14	9.323,71	-740,47	1.721,57	-8,88	22,65	6,98%	6,10%	6,43%			
30 Eivissa	33.091,57	31.541,96	33.778,14	-1.549,61	2.236,18	-4,68	7,09	27,68%	25,32%	23,28%			
40 Formentera	685,78	343,08	1.283,17	-342,70	940,09	-49,97	274,02	0,57%	0,28%	0,88%			
Total inversió	119.546,11	124.567,36	145.073,73	5.021,25	20.506,38	4,20	16,46	100,00%	100,00%	100,00%			

Font: Govern de les Illes Balears; Conselleria d'Hisenda i Administracions Públiques.

QUADRE I-128. DISTRIBUCIÓ ECONÒMICA DEL PRESSUPOST DELS ENS PÚBLICS I SOCIETATS PÚBLIQUES A LES ILLES BALEARS PER CAPÍTOLS (2017)

	Entitats públiques empresarials		Fundacions		Consortis		Societats mercantils públiques		Total agregat	
	En milers d'euros	Valor relatiu (%)	En milers d'euros	Valor relatiu (%)	En milers d'euros	Valor relatiu (%)	En milers d'euros	Valor relatiu (%)	En milers d'euros	Valor relatiu (%)
Ingressos										
III Taxes, preus públics i altres	86.500,83	19,22%	25.078,16	31,74%	35.845,82	44,41%	1.377,81	16,06%	148.802,63	24,06%
IV Transferències corrents	111.980,58	24,88%	45.205,44	57,22%	25.248,88	31,28%	6.267,62	73,06%	188.702,52	30,51%
V Ingressos patrimonials	4.200,00	0,93%	750,90	0,95%	860,91	1,07%	7,77	0,09%	5.819,57	0,94%
VI Alienació d'inversions	3.348,10	0,74%	0,00	0,00%	0,00	0,00%	0,00	0,00%	3.348,10	0,54%
VII Transferències de capital	205.230,38	45,59%	5.681,26	7,19%	18.758,81	23,24%	925,00	10,78%	230.595,45	37,29%
VIII Actius financers	21.212,30	4,71%	0,00	0,00%	0,00	0,00%	0,00	0,00%	21.212,30	3,43%
IX Passius financers	17.670,29	3,93%	2.290,33	2,90%	0,00	0,00%	0,00	0,00%	19.960,62	3,23%
Total ingressos	450.142,49	100,00%	79.006,09	100,00%	80.714,42	100,00%	8.578,19	100,00%	618.441,19	100,00%
Despeses										
I Despeses de personal	56.328,90	12,51%	48.419,06	61,29%	10.264,41	12,72%	3.682,21	42,93%	118.694,58	19,19%
II Despeses corrents	78.848,09	17,52%	19.674,83	24,90%	45.416,71	56,27%	3.969,98	46,28%	147.909,61	23,92%
III Despeses financeres	28.750,92	6,39%	319,74	0,40%	2.327,44	2,88%	1,00	0,01%	31.399,10	5,08%
IV Transferències corrents	1.209,00	0,27%	2.418,50	3,06%	1.861,53	2,31%	0,00	0,00%	5.489,03	0,89%
VI Inversions reals	105.264,03	23,38%	2.921,17	3,70%	4.156,87	5,15%	800,00	9,33%	113.142,07	18,29%
VII Transferències de capital	70.924,65	15,76%	2.749,41	3,48%	275,00	0,34%	0,00	0,00%	73.949,07	11,96%
VIII Variació actius financers	3.000,00	0,67%	0,00	0,00%	0,00	0,00%	0,00	0,00%	3.000,00	0,49%
IX Passius financers	105.816,91	23,51%	2.503,37	3,17%	16.412,46	20,33%	125,00	1,46%	124.857,74	20,19%
Total despeses	450.142,49	100,00%	79.006,09	100,00%	80.714,42	100,00%	8.578,19	100,00%	618.441,19	100,00%

Font: Govern de les Illes Balears; Conselleria d'Hisenda i Administracions Públiques.

QUADRE I-129. DEUTE DE LES COMUNITATS AUTÒNOMES (EN MILIONS D'EUROS) (2001-2010)

	2017	2016	2015	2014	2013	2012	2011	2010
Andalusia	34.260	33.325	31.645	29.373	24.441	21.064	14.793	12.562
Aragó	7.959	7.486	6.930	6.010	5.369	4.607	3.403	2.901
Astúries	4.244	4.094	3876	3.479	3052	2.675	2.155	1.701
Balears (Illes)	8.802	8.572	8.330	7.798	6.884	6.130	4.774	4.458
Canàries (Illes)	7.044	6.939	6.669	6.034	5.281	4.687	3.718	3.298
Cantàbria	3.033	2.890	2677	2.428	2178	2.032	1.293	992
Castella-la Manxa	14.430	14.055	13.426	12.858	11.343	10.190	6.886	6.110
Castella i Lleó	11.870	11.316	10.557	9.359	8.527	7.933	5.804	4.630
Catalunya	77740	75.118	72.675	64.466	58.179	52.355	44.095	35.616
Extremadura	4.401	4.059	3576	3.092	2630	2.436	2.021	1.747
Galícia	11.210	10.854	10.375	9.961	9.212	8.324	7.079	6.189
La Rioja	1.570	1.487	1436	1.296	1143	1.045	900	726
Madrid	32.783	30.418	28.686	25.414	22.863	20.906	16.255	14.323
Múrcia	8.795	8.305	7601	6.838	5543	4.628	2.806	2.107
Navarra	3.628	3.461	3322	3.197	3136	2.847	2.446	1.691
País Basc	10.149	9.958	9.486	8.915	8280	7.259	5.591	5.070
Com. Valenciana	46.187	44.663	42.003	37.422	32.459	30.065	21.860	20.119
Total	288.105	277.001	263.269	237.941	210.520	189.183	145.879	124.239

Font: Banco de España

QUADRE I-130. PRESSUPOSTS CONSOLIDATS DELS CONSELLS INSULARS (EN EUROS) (2016-2017)

	2016	2017	var. 16/17
Ingressos			
Operacions corrents	427.575.602,43	477.952.106,96	11,78%
I Imposts directes	15.483.738,97	15.623.738,97	0,90%
II Imposts indirectes	19.137.545,23	19.137.545,23	0,00%
III Taxes i altres ingressos	16.446.536,55	21.172.668,78	28,74%
IV Transferències corrents	371.709.837,49	418.604.633,26	12,62%
V Ingressos patrimonials	4.797.944,19	4.459.145,72	-7,06%
Operacions de capital	114.208.517,13	101.245.664,61	-11,35%
VII Transferències de capital	113.002.517,13	94.542.406,12	-16,34%
VIII Variació d'actius financers	906.000,00	766.000,00	-15,45%
IX Variació de passius financers	300.000,00	300.000,00	0,00%
Total ingressos	541.784.119,56	579.197.771,57	6,91%
Despeses			
Operacions corrents	383.080.345,80	409.454.252,92	6,88%
I Remuneració de personal	164.507.619,99	170.885.027,19	3,88%
II Compra de béns i serveis	147.887.230,38	160.624.533,93	8,61%
III Interessos	2.622.561,01	2.000.569,81	-23,72%
IV Transferències corrents	67.360.898,62	74.953.745,06	11,27%
V Fons de contingència i imprevisibles	702.035,80	990.376,93	41,07%
Operacions de capital	158.703.773,76	169.743.518,65	6,96%
VI Inversions reals	104.796.564,58	111.414.865,17	6,32%
VII Transferències de capital	26.102.192,02	33.540.500,64	28,50%
VIII Variació d'actius financers	1.081.000,00	766.000,00	-29,14%
IX Variació de passius financers	26.724.017,16	24.022.152,84	-10,11%
Total despeses	541.784.119,56	579.197.771,57	6,91%

Font: Elaboració pròpia sobre dades del MINHAP.

Quant a la variació d'ingressos, el creixement en valors absoluts també supera els 37 milions d'euros, la qual cosa representa un creixement del 6,9%. Resulta significatiu i rellevant des de l'òptica del compliment de la regla de despesa el fet que aquest creixement en valors absoluts procedeix principalment dels ingressos

per transferències incondicionades per a despeses corrents d'altres administracions (fonamentalment de l'Administració autonòmica i del fons complementari de finançament de l'Estat), consignats en el capítol quart, al mateix temps que disminueixen (-16,3%) els fons transferits d'altres administracions per finançar

inversions estatutàries en infraestructures, el fons de compensació interinsular o convenis d'inversions, entre els quals destaca el de carreteres amb el Ministeri de Foment. (Vegeu el quadre I-130).

L'altre capítol d'ingressos amb una taxa significativa d'increment (+28,7%) és el capítol tercer, en el qual es recull la previsió d'ingressos per taxes i altres ingressos.

En relació amb aquests ingressos, destaca que a l'efecte de consolidació s'ha efectuat un ajustament metodològic per unificar el tractament dels ingressos extraordinaris el 2017 provinents de la regularització de places turístiques, ja que el Consell Insular de Menorca els imputa al capítol sisè com a ingressos per alienació d'inversions reals, mentre que els consells insulars de Mallorca i Eivissa els imputen al capítol tercer com "altres ingressos", per la qual cosa s'ha optat per aquest criteri per homogeneïtzar la consolidació, ja que és el criteri majoritari.

La resta dels ingressos per capítols presenta lleugeres variacions no significatives, tant en els ingressos per participació en els impostos directes com en els indirectes recaptats per l'Estat en els capítols primer i segon, amb l'excepció ja comentada del capítol setè d'ingressos per transferències de capital, que recull els derivats del fons per al finançament d'inversions provinents tant de l'Estat com de l'Administració autonòmica.

Des del punt de vista financer, les limitacions introduïdes per la normativa estatal per al control del dèficit de les administracions públiques es plasmen

en l'escassa rellevància dels ingressos financers, que queden relegats a una mera presència testimonial de 0,3 milions d'euros en el capítol novè per a l'eventual cobertura de necessitats menors de tresoreria, de caràcter puntual. En canvi, els ingressos per variació d'actius financers (recuperació de préstecs i bestretes de fons efectuats per les administracions a tercers), reflectits en el capítol vuitè, mantenen l'equilibri amb la consignació en el capítol vuitè, de despeses, on es recull la seva concessió per igual import.

No obstant això, aquesta absència de previsió d'ingressos per nou endeutament en el capítol novè contrasta i resulta significativa en comparar-la amb la dotació en el capítol novè de despeses, on es recull la consignació per amortitzar deute de 24 milions d'euros (una mica inferior als 26,7 de l'exercici precedent), per la qual cosa l'endeutament net és negatiu, en la línia de l'exercici precedent. A més, es destina a aquesta reducció del deute un 4% del total del pressupost, que en valors absoluts acumula una reducció de 50 milions d'euros en els dos últims exercicis.

Quant a l'anàlisi comparativa dels pressupostos de cada Consell Insular, el creixement d'ingressos i despeses del Consell de Mallorca, d'un 6,9%, coincideix amb el consolidat, mentre que els consells de Menorca i Eivissa presenten taxes de variació també positives però clarament diferenciades: un 8,1% el Consell Insular de Menorca, mentre que el d'Eivissa se situa un punt percentual per sota de la mitjana, amb un creixement del 5,8%. En valors absoluts, el creixement se situa en 25 milions d'euros en el Consell Insular de

Mallorca, 6,3 milions en el de Menorca i 5 milions en el d'Eivissa. (Vegeu el quadre I-131).

En el vessant dels ingressos no s'aprecien diferències significatives en les variacions en valors absoluts, amb taxes de creixement a l'entorn del 10 dels ingressos corrents i disminucions en els ingressos de capital, amb taxes diferents que van des d'una variació de -14,9% en el Consell de Mallorca a un -2,41% del de Menorca. La variació del Consell d'Eivissa se situa en un punt intermedi, amb una taxa de -7,1%.

Destaca la taxa de creixement del capítol tercer dels consells de Menorca (+74%) i d'Eivissa (+36%) hagut d'especialment als ingressos extraordinari de la borsa de places turístiques, pel seu pes relatiu dins del conjunt dels ingressos per a aquest capítol, que en tenir menor pes relatiu en el Consell de Mallorca la taxa de creixement resultant es limita a un 4,4%.

En el vessant de la despesa, les taxes de creixement de la despesa corrent són significativament més homogènies, amb taxes de creixement que van del 7,3% del Consell Insular d'Eivissa al 6,68% del de Menorca, mentre que pel que fa a la despesa de capital –de menor rellevància en valors absoluts, ja que no aconsegueix un terç del total de les despeses–, la variació relativa oscil·la des de l'increment d'un 3% al Consell Insular d'Eivissa a un 10,4% en el de Menorca. El Consell de Mallorca se situa en taxes interanuals molt properes a la mitjana, tant en les despeses corrents com en les despeses de capital i en el total de despesa.

10.3.1.1. Compte financer

El pressupost agregat dels consells insulars per al 2017 representa un 1,94% del producte interior brut a preus de mercat de les Illes Balears (font: Institut Nacional d'Estadística, comptabilitat regional, primera estimació), mentre que en l'exercici precedent el conjunt de les administracions insulars pressupostàriament representava un 1,89% del PIB balear (avanç INE).

La previsió d'ingressos no financers (ingressos corrents més ingressos no financers de capital) va créixer fins a superar els 578 milions d'euros, la qual cosa representa un increment del 7%, mentre que a l'apartat de despeses el conjunt de les despeses corrents més les inversions –tant directes (capítol 6) com indirectes (capítol 7)– es van elevar a 554 milions d'euros; és a dir, un augment absolut de 40,4 milions d'euros (7,87%), constant en relació amb l'exercici precedent.

La previsió de fons destinats a variació d'actius i passius financers en el seu conjunt es va fixar en 24,8 milions d'euros, als quals caldria afegir la càrrega financera ordinària del capítol tercer de despeses (2 milions d'euros), amb la qual cosa la càrrega financera real suportada en l'exercici 2017 seria de 26,8 milions d'euros i representaria un 4,63% (mig punt menys que el 2016) del total del pressupost de despeses i un 5,6% dels ingressos corrents.

L'estalvi per operacions corrents (ingressos corrents menys despeses corrents) es va elevar a 68,5 milions d'euros enfront dels 45,2 milions del 2016.

QUADRE I-131. PRESSUPOSTS CONSOLIDATS DELS CONSELLS INSULARS (EN EUROS) (2016-2017)

	C.I. Mallorca		C.I. Menorca		C.I. Eivissa		% var. 16/17
	2016	2017	2016	2017	2016	2017	
Ingressos							
Operacions corrents	301.377.818,39	338.458.647,97	57.997.110,31	64.818.780,69	68.200.673,73	74.674.678,30	9,49%
I Imposts directes	12.534.527,05	12.534.527,05	1.016.591,92	1.066.591,92	1.932.620,00	2.022.620,00	4,66%
II Imposts indirectes	14.664.921,41	14.664.921,41	1.707.053,82	1.707.053,82	2.765.570,00	2.765.570,00	0,00%
III Taxes i altres ingressos	9.144.703,69	9.546.024,02	1.643.371,03	2.867.625,00	5.658.461,83	7.713.394,76	36,32%
IV Transferències corrents	261.149.262,73	298.056.181,53	53.358.512,86	58.934.658,27	57.202.061,90	61.613.793,46	7,71%
V Ingressos patrimonials	3.884.403,51	3.656.993,96	271.580,68	242.851,68	641.960,00	559.300,08	-12,88%
Operacions de capital	74.401.492,31	63.312.793,32	20.406.207,96	19.913.659,55	19.400.816,86	18.019.211,74	-7,12%
VII Transferències de capital	74.170.492,31	63.071.793,32	20.131.207,96	19.638.659,55	18.700.816,86	17.469.211,74	-6,59%
VIII Variació d'actius financers	231.000,00	241.000,00	275.000,00	275.000,00	400.000,00	250.000,00	-37,50%
IX Variació de passius financers	0,00	0,00	0,00	0,00	300.000,00	300.000,00	0,00%
Total	375.779.310,70	401.771.441,29	78.403.318,27	84.732.440,24	87.601.490,59	92.693.890,04	5,81%
Despeses							
Operacions corrents	276.231.592,88	295.121.786,07	48.730.702,62	51.985.717,10	58.118.050,30	62.346.749,75	7,28%
I Remuneració de personal	116.124.783,63	122.036.344,70	19.923.189,17	20.380.986,80	28.459.647,19	28.467.695,69	0,03%
II Compra de béns i serveis	118.515.276,54	128.627.278,04	10.251.221,13	11.577.588,12	19.120.732,71	20.419.667,77	6,79%
III Interessos	1.641.917,31	1.329.279,18	938.668,26	613.290,63	41.975,44	58.000,00	38,18%
IV Transferències corrents	39.649.615,40	42.928.884,15	17.417.624,06	18.913.851,55	10.293.659,16	13.111.009,36	27,37%
V Fons de contingència i imprevisibles	300.000,00	200.000,00	200.000,00	500.000,00	202.035,80	290.376,93	43,73%
Operacions de capital	99.547.717,82	106.649.655,22	29.672.615,65	32.746.723,14	29.483.440,29	30.347.140,29	2,93%
VI Inversions reals	65.942.944,72	69.540.722,65	17.555.484,27	19.970.703,80	21.298.135,59	21.903.438,72	2,84%
VII Transferències de capital	14.214.667,98	18.879.853,33	4.787.922,66	7.152.649,06	7.099.601,38	7.507.998,25	5,75%
VIII Variació d'actius financers	231.000,00	241.000,00	450.000,00	275.000,00	400.000,00	250.000,00	-37,50%
IX Variació de passius financers	19.159.105,12	17.988.079,24	6.879.208,72	5.348.370,28	685.703,32	685.703,32	0%
Total	375.779.310,70	401.771.441,29	78.403.318,27	84.732.440,24	87.601.490,59	92.693.890,04	5,81%

Font: Ministeri d'Hisenda i Funció Pública.

S. Gral. de Finançament Autòmic i Local (pressuposts consolidats).

El dèficit per operacions no financeres de capital (ingressos no financers de capital menys inversions directes i indirectes per la via de la transferència de capital) es va elevar als 50,4 milions d'euros, la qual cosa representa un increment significatiu en relació amb els 17,9 de l'exercici precedent i posa de manifest la important caiguda dels ingressos de capital i el desplaçament de pressupost corrent per finançar inversions.

La despesa pressupostada per operacions no financeres de capital (inversions totals) ascendeix a 145 milions d'euros (enfront dels 131 de l'exercici precedent), una quarta part del total del pressupost de despeses, i representa un 0,49% sobre el PIB de les Illes per a l'exercici 2017 (dada INE: comptabilitat regional).

En termes de capacitat o necessitat de finançament (despeses d'inversió menys estalvi corrent), el pressupost agregat dels ens insulars per al 2017 registra una necessitat de finançament de 76,5 milions d'euros (9,3 menys que el 2016) i representa un 0,26% del PIB del 2007.

Aquests 76,5 milions de necessitat de finançament es financen íntegrament amb ingressos procedents d'altres administracions (transferències de capital), sense que sigui necessari acudir a fonts alienes de finançament (deute).

Com ja s'ha comentat anteriorment, l'endeutament net de l'exercici va ser negatiu, en la línia de l'exercici precedent, ja que no hi va haver endeutament brut, mentre que es van destinar 24 milions d'euros a la cancel·lació de deute d'exercicis

anterior, la qual cosa representa un 4,15% del muntant total dels pressuposts, una sisena part del destinat a inversions.

La ràtio d'estalvi net, 0,64 (estalvi corrent menys endeutament net/despeses no financeres de capital) segueix en la línia ascendent propiciada per l'absència d'endeutament davant del 0,50 del 2016.

10.4.

AJUNTAMENTS

10.4.1. ANÀLISI PRESSUPOSTÀRIA

El conjunt dels ajuntaments de les Illes Balears presenten uns pressupostos equilibrats, si bé no tots anivellats, amb diferències no significatives i respectant el principi del no dèficit inicial. (Vegeu els quadres I-132 i I-133).

La suma total dels ingressos per a l'exercici de 2003 es va elevar a 804,3 milions d'euros, la qual cosa representa una desacceleració en el creixement dels pressupostos municipals, ja que l'increment d'un 1,75% en relació amb l'exercici precedent és insuficient per donar cobertura a la variació de l'IPC, que el desembre del 2002 a les Balears es va situar en un 4,5%.

El pressupost agregat dels municipis presenta en conjunt un superàvit inicial no financer de 4 milions d'euros, enfront del dèficit de 16,75 milions d'euros el 2002 i dels 19,88 de l'exercici 2001, mentre que el saldo sense càrrega financera per

interessos ja supera els 20 milions d'euros, lluny del saldo deficitari de 2001.

Quant als ajuntaments més rellevants, s'observa clarament com els municipis de

Palma i Calvià són els que disposen d'un pressupost més alt, tot i que aquest darrer no publica el seu pressupost consolidat amb els seus organismes autònoms i societats municipals.

QUADRE I-132. DISTRIBUCIÓ ECONÒMICA DELS PRESSUPOSTS INICIALS DELS AJUNTAMENTS DE LES ILLES BALEARS (EN EUROS) (2016-2017)

	2016	2017	var. 16/17
Ingressos			
Operacions corrents	1.212.743.347,38	1.268.631.075,85	4,61%
I Imposts directes	564.365.298,86	582.584.238,27	3,23%
II Imposts indirectes	39.977.099,05	40.527.868,72	1,38%
III Taxes i altres ingressos	300.483.214,92	322.010.286,83	7,16%
IV Transferències corrents	277.292.477,32	281.199.969,89	1,41%
V Ingressos patrimonials	30.625.257,23	42.308.712,14	38,15%
Operacions de capital	39.891.517,39	44.853.439,18	12,44%
VI Alienació d'inversions reals	4.311.234,95	1.126.892,20	-73,86%
VII Transferències de capital	11.312.256,55	23.120.434,98	104,38%
VIII Variació d'actius financers	10.070.290,00	12.074.091,00	19,90%
IX Variació de passius financers	14.197.735,89	8.532.021,00	-39,91%
Total	1.252.634.864,77	1.313.484.515,03	4,86%
Despeses			
Operacions corrents	1.041.388.927,06	1.072.186.212,26	2,96%
I Remuneració de personal	435.649.802,85	453.812.917,15	4,17%
II Béns corrents i serveis	451.135.848,82	464.282.283,35	2,91%
III Interessos	18.832.941,09	17.715.980,12	-5,93%
IV Transferències corrents	129.153.583,01	130.523.561,95	1,06%
V Fons de contingència i imprevisibles	6.616.751,29	5.851.469,69	-11,57%
Operacions de capital	196.214.911,19	233.600.595,53	19,05%
VI Inversions reals	101.434.440,09	132.565.473,18	30,69%
VII Transferències de capital	16.845.555,82	17.348.849,70	2,99%
VIII Variació d'actius financers	2.090.390,00	12.404.091,00	493,39%
IX Variació de passius financers	75.844.525,28	71.282.181,65	-6,02%
Total	1.237.603.838,25	1.305.786.807,79	5,51%

Font: Elaboració pròpia.

QUADRE I-133. PRESSUPOSTS INICIALS DESPESES DELS AJUNTAMENTS DE LES ILLES BALEARS (EN EUROS) (2016-0217)

	2016	2017	var. 16/17
Alcúdia	30.904.651,17	29.540.590,11	-4,41%
Calvià	87.928.100,01	90.825.628,49	3,30%
Inca	24.835.362,51	27.858.917,61	12,17%
Llucmajor	36.425.700,00	38.597.000,01	5,96%
Manacor	32.592.162,41	33.560.031,16	2,97%
Marratxí	31.786.000,00	29.050.000,00	-8,61%
Palma	396.850.505,43	420.109.740,68	5,86%
Pollença	21.066.318,16	21.960.907,12	4,25%
Santanyi	20.000.000,00	20.900.000,00	4,50%
Sóller	15.535.279,60	16.955.636,92	9,14%
Resta	248.130.438,09	279.248.818,32	12,54%
Mallorca	946.054.517,38	1.008.607.270,42	6,61%
Ciutadella	31.981.918,74	32.488.882,32	1,59%
Maó	35.215.655,00	34.497.600,00	-2,04%
Resta	49.013.111,65	47.692.609,54	-2,69%
Menorca	116.210.685,39	114.679.091,86	-1,32%
Eivissa	56.022.541,00	57.824.547,00	3,22%
Santa Eulària des Riu	36.324.200,00	37.623.300,00	3,58%
Sant Josep	27.214.530,48	30.182.847,16	10,91%
Resta	55.777.364,00	56.869.751,35	1,96%
Eivissa-Formentera	175.338.635,48	182.500.445,51	4,08%
Total	1.237.603.838,25	1.305.786.807,79	5,51%

Font: Elaboració pròpia.

L'Ajuntament de Palma, amb un pressupost de 420 milions el 2017, presenta un increment de despeses interanual de 5,86% en la mitjana del conjunt dels municipis de les illes Balears, mentre que el cas de Calvià la variació és més discreta i se situa en un 3,3%

10.4.2. COMPTE FINANCER

El conjunt dels ajuntaments de les Balears gestionen un pressupost per a l'exercici 2017 de 1.305 milions d'euros, equivalent a un 4,37% del PIB balear (segons la primera estimació efectuada per l'INE),

mentre que l'any anterior el conjunt de la despesa municipal representava un 4,32%.

Els ingressos no financers (ingressos corrents més ingressos de capital no financers) es van situar en 1.292,9 milions d'euros, amb un increment del 5,26% en relació amb l'exercici precedent, mentre que les despeses no financeres (despeses corrents més despeses per operacions de capital no financeres) varen ascendir a 1.222,1 milions d'euros, 62,5 més que el 2016 (un 5,4% d'increment). El total de la despesa financera per variació d'actius i passius financers es va presupostar en 83,68 milions d'euros (77,93 el 2016) amb un augment significatiu de la variació d'actius financers que multiplica per sis la quantia presupostada en l'exercici precedent, mentre que l'import destinat a l'amortització de deute es redueix en un 6%.

L'estalvi en operacions corrents (diferència entre els ingressos i les despeses corrents) va ascendir a 196,45 milions (171,35 milions el 2016), mentre que el dèficit per operacions de capital no financeres va créixer en 23 milions d'euros fins a 125,7 milions d'euros, una quantitat similar al creixement de l'estalvi en operacions corrents.

En la tònica de l'exercici precedent, el pressupost de 2017 presenta una situació de superàvit de caixa no financer (l'estalvi financer corrent, 196,45 milions d'euros, supera folgadoament i dona cobertura al dèficit de les operacions de capital no financeres: 101,45 milions d'euros) i va quedar fixat en 95 milions d'euros, superàvit del qual caldria deduir la variació

neta de les operacions financeres: 63,07 milions d'euros.

La despesa en operacions no financeres de capital va ascendir a 150 milions d'euros, 31,6 més que en l'exercici anterior, i se situa lleugerament per sobre del mig punt del PIB balear.

En termes de necessitat de finançament, el conjunt de les corporacions municipals registren un romanent de finançament (estalvi corrent menys despeses no financeres de capital) de 46,5 milions d'euros, la qual cosa representa un 0,16 del PIB balear del 2017.

L'increment de l'endeutament brut (emissió de deute o subscripció creditícia, bruta) per al conjunt dels ajuntaments va baixar a 8,5 milions d'euros (enfront de 14,2 milions d'euros el 2016), una quantitat insuficient per fer front als 71,3 milions que es van destinar a l'amortització de deute d'exercicis anteriors, per la qual cosa l'endeutament municipal presenta un saldo anual net negatiu de 62,8 milions d'euros i acumula en els últims dos exercicis 124,4 milions d'euros, un 0,42% del PIB.

La ràtio d'estalvi net (estalvi corrent menys endeutament net / despeses no financeres de capital) aconsegueix l'1,73 (1,97% el 2016), una lleugera disminució propiciada per l'increment en inversions directes (+30,7%).

La càrrega financera del deute públic (anualitat per amortització més interessos) als pressupostos de 2017 es va representar per al conjunt dels ajuntaments a

89 milions d'euros –enfront dels 94,7 de l'exercici anterior– i se situa lleugerament per sobre del 7% dels ingressos corrents.

10.4.3. AJUNTAMENT DE PALMA

Per a l'exercici del 2017 l'Ajuntament de Palma presenta uns pressupostos consolidats amb els seus organismes autònoms, anivellats i equilibrats per import de 420 milions d'euros, amb un agregat de 459,4 i 39,3 de transferències internes que són objecte d'eliminació en el procés de consolidació. (Vegeu el quadre I-134).

La variació en relació amb l'exercici precedent representa un creixement notablement superior a l'IPC (5,86% davant l'1,6% d'increment de l'índex general a les Balears), amb la qual cosa recupera de sobres també l'IPC de l'exercici precedent (3,2% el 2016).

L'augment pressupostari es dona tant en els organismes autònoms com en el mateix pressupost de la corporació.

Si també es consolidessin les empreses públiques, el pressupost s'elevaria a 583,5 milions d'ingressos, però en un cas així els estats pressupostaris no serien comparables, per la qual cosa, a efectes metodològics i malgrat la seva rellevància, es prescindeix del sector privat municipal.

A l'estat de despeses destaca en valors absoluts l'increment de 9,8 milions en la consignació per a retribucions, que representa un +6,8% i la variació de 9 milions en els actius financers, si bé en

aquest cas la consignació en ingressos per actius financers és d'ídèntica quantia, malgrat que la variació interanual és d'un 606%.

D'altra banda, presenten variacions interanuals negatives les consignacions per a interessos (previsible en un entorn de tipus a la baixa), amb un estalvi d'1 milió d'euros respecte al 2016. La quantia destinada a amortització de deute (-5,7%) també és coherent amb la línia de reducció de l'endeutament amb absència de nou endeutament (previsió zero en el capítol 9 d'ingressos), la qual cosa confirma la tendència al progressiu sanejament de l'estructura financera municipal de l'exercici precedent, i la dotació per a transferències de capital, amb una disminució de 0,5 milions que representa una quarta part de la dotació de l'exercici anterior.

Quant als ingressos, a més de la significativa absència de nou endeutament, cal ressaltar l'augment 9,2 milions dels ingressos patrimonials (+172%), 6,2 milions d'euros per transferències de capital (+1.323%) i 7,75 milions més d'ingressos per impostos directes, que constitueixen la principal font d'ingressos de l'Ajuntament de Palma. Per contra, es redueixen els ingressos per impostos indirectes (-7,68%).

El superàvit no financer previst inicialment es va elevar a 33 milions d'euros (un 7,9% del pressupost consolidat) i suposa una cinquena part més de l'exercici precedent, amb la qual cosa s'aprecia que es manté a bon ritme el procés de sanejament financer.

QUADRE I-134. PRESSUPOSTS CONSOLIDAT DE L'AJUNTAMENT DE PALMA (EN EUROS) (2016-2017)

	2016	2017	var. 2017-16	% var. 2017/16
Ingressos				
Operacions corrents	384.187.118,58	401.948.895,91	17.761.777,33	4,62%
I Imposts directes	177.783.622,94	185.532.876,52	7.749.253,58	4,36%
II Imposts indirectes	22.329.239,89	20.614.914,82	-1.714.325,07	-7,68%
III Taxes i altres ingressos	93.151.266,99	94.005.468,70	854.201,71	0,92%
IV Transferències corrents	85.592.806,98	87.264.980,28	1.672.173,30	1,95%
V Ingressos patrimonials	5.330.181,78	14.530.655,59	9.200.473,81	172,61%
Operacions de capital	12.663.386,85	18.160.844,77	5.497.457,92	43,41%
VI Alienació d'inversions reals	0,00	0,00	0,00	0,00%
VII Transferències de capital	469.186,85	6.676.844,77	6.207.657,92	1323,07%
VIII Variació d'actius financers	9.484.000,00	11.484.000,00	2.000.000,00	21,09%
IX Variació de passius financers	2.710.200,00	0,00	-2.710.200,00	-100,00%
Total ingressos	396.850.505,43	420.109.740,68	23.259.235,25	5,86%
Despeses				
Operacions corrents	340.246.903,28	353.414.985,89	13.168.082,61	3,87%
I Remuneració de personal	144.241.334,36	154.072.445,03	9.831.110,67	6,82%
II Béns corrents i serveis	133.295.364,46	137.011.806,67	3.716.442,21	2,79%
III Interessos	10.238.521,39	9.232.676,47	-1.005.844,92	-9,82%
IV Transferències corrents	48.941.683,07	49.398.057,72	456.374,65	0,93%
V Fons de contingència i imprevisibles	3.530.000,00	3.700.000,00	170.000,00	4,82%
Operacions de capital	56.603.602,15	66.694.754,79	10.091.152,64	17,83%
VI Inversions reals	16.793.565,16	20.509.892,66	3.716.327,50	22,13%
VII Transferències de capital	2.151.651,34	1.600.585,33	-551.066,01	-25,61%
VIII Variació d'actius financers	1.484.000,00	10.484.000,00	9.000.000,00	606,47%
IX Variació de passius financers	36.174.385,65	34.100.276,80	-2.074.108,85	-5,73%
Total despeses	396.850.505,43	420.109.740,68	23.259.235,25	5,86%

Font: Ajuntament de Palma, acord d'aprovació; Portal de Transparència.

10.4.4. AJUNTAMENT DE CALVIÀ

El portal de transparència de la corporació municipal de Calvià no presenta informació pròpia dels pressupostos, però es poden observar a les dades que figuren a la Secretaria General de Finançament

Autonòmic i Local del Ministeri d'Hisenda i Administracions Públiques. Això no permet apreciar l'efecte d'una eventual consolidació de les dades de pressupost propi i els organismes autònoms, amb l'empresa Calvià 2000. A efectes metodològics les dades ministerials resulten homogènies

amb les disponibles per a la resta dels ajuntaments. (Vegeu el quadre I-135).

El pressupost inicial consolidat de l'Ajuntament de Calvià per a l'any 2017 ascendeix a 90,8 milions d'euros, 2,8 milions més que el 2016, un discret 3,3% més que el de l'exercici precedent.

A l'estat d'ingressos destaca –tant en valors absoluts com en la variació relativa– l'increment en els capítols cinquè (ingressos patrimonials) i setè (transferències de capital), la variació del qual, en relació amb l'exercici precedent, aconsegueix el milió d'euros, amb un creixement relatiu de 21 euros en el primer. El segon no és comparable per la inexistència d'ingressos per tal concepte l'exercici precedent.

L'evolució dels ingressos tributaris pressupostats se situa molt per sota de la mitjana de la resta dels ajuntaments, ja que si bé la previsió d'ingressos per impostos directes creix un 1,44% (3,23% la mitjana balear), tant els impostos indirectes del capítol segon (-11,4%) com les taxes del capítol tercer (-2,9%) presenten taxes de variació negatives amb signe contrari al creixement de l'1,4% i 7,2% de variació positiva mitjana per al conjunt dels ajuntaments.

A l'estat de despeses, el conjunt de les operacions de capital presenta creixement superior a un 10% gràcies al fort increment d'inversions reals (+37%) i malgrat la disminució relativa dels fons destinats a la reducció de l'endeutament (-7%).

En valors absoluts el creixement de la despesa es reparteix per igual entre les

despeses corrents i les de capital, amb increments lleugerament inferiors a 1,5 milions d'euros. No obstant això, les despeses corrents són la principal destinació pressupostària, ja que suposen un 83,2% de total del pressupost.

El creixement de la despesa de personal, d'un 2,3%, és gairebé la meitat de la mitjana dels ajuntaments de les Illes (4,17%), encara que s'ajusta més a les limitacions d'increment salarial fixades per l'Estat, sense arribar a donar prou cobertura a la pèrdua de poder adquisitiu dels salaris en l'exercici precedent (l'IPC balear de 2016 es va incrementar en un 3,2%).

Quant a les despeses en béns i serveis es van retallar gairebé un 10% respecte a l'exercici anterior, la qual cosa va permetre un creixement del 16,4% en les transferències corrents a famílies i entitats.

Per a l'exercici 2017, la càrrega financera es redueix en 350.000 euros (6%), mentre que el superàvit no financer per pressupost corrent s'eleva a 13,04 milions d'euros (13,61 l'exercici precedent) i el superàvit no financer per pressupost corrent sense càrrega d'interessos supera els 14 milions d'euros..

10.4.5. ANÀLISI DE LA DESPESA LOCAL EN FUNCIÓ DE LA DESTINACIÓ

El pressupost consolidat de totes les entitats locals, incloses tant els consells insulars com els ajuntaments i els seus organismes autònoms, reflectit als pressupostos per programes de despeses permet una anàlisi més enfocada des de la perspectiva social. (Vegeu el quadre I-136).

Durant el 2017 les entitats locals van gastar una mitjana de 1.642,12 euros per habitant, dels quals dos terços es van destinar a despeses social, ja que es van destinar 573,03 euros a serveis públics bàsics; 287,94 euros es van destinar a protecció i promoció social i 221,25 euros a serveis públics de caràcter preferent.

Això representa mig punt percentual més que l'exercici precedent i és fidel reflex de la vocació social.

Al conjunt de la despesa, l'increment en valors absoluts en relació amb el 2016 és de 96,8 milions d'euros, fins aconseguir els 1.832,6 milions d'euros.

D'aquest increment, més d'un terç (36,93%) es va destinar a serveis bàsics a la ciutadania, al mateix temps que un altre terç (33,71%) anava a protecció i promoció social.

La resta del creixement de la despesa es destina principalment a actuacions de caràcter econòmic (+25,63%), mentre que les actuacions de caràcter administratiu i les de promoció social directes s'incrementen en taxes d'un 6,29% i un 5,78% respectivament, una mica superiors a la de creixement general del pressupost (5,57%).

10.5.

ADMINISTRACIÓ DE L'ESTAT

La recaptació tributària obtinguda per la Delegació Especial d'Hisenda a les Illes Balears puja el 2017 a 4.097,8 milions d'euros (un 13,7% del PIB balear), amb

un creixement del 10,03% per sobre del recaptat el 2016. Aquest creixement triplica la variació dels preus (IPC-2016: 3,2%) i quintuplica el creixement de 2,04% en la recaptació a l'àmbit nacional pels mateixos conceptes. (Vegeu el quadre I-137).

Quant als impostos directes, el creixement de la recaptació per IRPF (gairebé 1.800 milions d'euros) presenta una taxa (+12,12%) molt superior a la mitjana nacional (+6,4%), la qual cosa es pot entendre com un reflex de l'augment dels tipus autonòmics i del comportament del mercat laboral, amb la recuperació dels salaris dels nivells superiors.

En canvi, la variació de la recaptació per l'impost de societats (+4,2%) queda per sota de la mitjana nacional (+6,8%), la qual cosa no s'interpreta com un mal comportament del benefici de les empreses locals, ja que estarien en una fase de consolidació de la recuperació, i això es plasma en un nivell més moderat de creixement, mentre que a l'àmbit nacional s'aprecia que la generació de beneficis ha estat més tardana i per això parteixen de nivells més baixos i les taxes de creixement presenten coeficients superiors, en termes relatius.

Així doncs, aquest escenari es confirma amb la recaptació per impostos indirectes, més sensibles a les taxes d'activitat empresarial real, amb un balanç interanual molt positiu a les Illes Balears, i un creixement del 10,5%, que destaca com un indicador d'aquesta recuperació de l'activitat econòmica, i l'evolució de la recaptació per IVA (+11%), especialment a causa

que l'IVA representa més d'un 90% de la recaptació de tots els impostos indirectes.

Contrasta aquest creixement amb la taxa d'evolució mitjana nacional d'un +1,6%, reflex d'una recuperació més lenta del consum.

Els ingressos per taxes, recàrrecs, sancions, etc. (capítol III) són ingressos cada vegada més residuals, i mantenen un balanç recaptatori negatiu tant a l'àmbit balear com nacional.

QUADRE I-135. PRESSUPOST PROPI DE L'AJUNTAMENT DE CALVIÀ (2016-2017)

	2016	2017	var. 2017-16	% var. 2017/16
Ingressos				
Operacions corrents	87.666.100,01	89.561.627,49	1.895.527,48	2,16%
I Imposts directes	50.950.000,00	51.685.000,00	735.000,00	1,44%
II Imposts indirectes	2.681.600,00	2.376.500,00	-305.100,00	-11,38%
III Taxes i altres ingressos	9.014.500,00	8.753.308,49	-261.191,51	-2,90%
IV Transferències corrents	20.194.800,01	20.890.718,00	695.917,99	3,45%
V Ingressos patrimonials	4.825.200,00	5.856.101,00	1.030.901,00	21,36%
Operacions de capital	262.000,00	1.264.001,00	1.002.001,00	382,44%
VI Alienació d'inversions reals	0,00	2.000,00		n.c.
VII Transferències de capital	0,00	1.000.000,00	1.000.000,00	n.c.
VIII Variació d'actius financers	262.000,00	262.001,00	1,00	0,00%
IX Variació de passius financers	0,00	0,00		n.c.
Total ingressos	87.928.100,01	90.825.628,49	2.897.528,48	3,30%
Despeses				
Operacions corrents	74.067.666,28	75.564.425,49	1.496.759,21	2,02%
I Remuneració de personal	34.336.765,66	35.132.189,36	795.423,70	2,32%
II Béns corrents i serveis	21.363.800,73	19.263.194,47	-2.100.606,26	-9,83%
III Interessos	1.010.000,00	959.990,00	-50.010,00	-4,95%
IV Transferències corrents	17.357.099,89	20.209.051,66	2.851.951,77	16,43%
Operacions de capital	13.860.433,73	15.261.203,00	1.400.769,27	10,11%
VI Inversions reals	4.105.709,00	5.625.502,00	1.519.793,00	37,02%
VII Transferències de capital	5.192.724,73	5.373.700,00	180.975,27	3,49%
VIII Variació d'actius financers	262.000,00	262.001,00	1,00	0,00%
IX Variació de passius financers	4.300.000,00	4.000.000,00	-300.000,00	-6,98%
Total despeses	87.928.100,01	90.825.628,49	2.897.528,48	3,30%

Font: Minhafp.

10.6.

LA CÀRREGA FISCAL A LES ILLES BALEARS²⁰

A l'exercici del 2017 la càrrega fiscal a les Illes Balears va aconseguir 7.884 milions d'euros, sense arribar encara als 8.100 milions que representava el 2010, (última

20. Nota metodològica. En aquest apartat es consideren les definicions conceptuals següents:

—Càrrega fiscal: Conjunt dels tributs recollits en els capítols 1, 2 i 3 dels pressupostos consolidats de les administracions públiques.

—Pressió fiscal: Quocient entre la càrrega fiscal per habitant i el PIB per càpita (a preus de mercat, preus corrents, primera estimació de l'INE).

Metodologia d'imputació per comunitats autònomes:

—Per a les administracions locals, les quanties consignades en els capítols 1, 2 i 3 d'ingressos dels pressupostos de les corporacions locals, dades consolidades.

—Per a les administracions autonòmiques, les quanties consignades en els capítols 1, 2 i 3 d'ingressos dels seus pressupostos consolidats.

—Per a l'Administració de l'Estat, la recaptació provisional del 2017 per impostos directes s'assigna per comunitats autònomes de règim comú i les Canàries, una vegada deduïdes les quanties ja consignades als pressupostos de les administracions autonòmiques i locals, en funció de la meritació de la quota autonòmica sobre el total recaptat per IRPF.

—La recaptació provisional del 2017 de l'AEAT per impostos indirectes s'assigna per comunitats autònomes de règim comú una vegada deduïdes les quanties ja consignades als pressupostos de les administracions autonòmiques i locals, segons el criteri de meritació resultant d'aplicar l'última dada de l'índex de consum (INE) fixat a l'efecte de repartiment de l'IVA en el Consell General de Política Fiscal i Financera.

—Per a les administracions amb règims especials, s'assigna a cada comunitat la recaptació per impostos directes i indirectes de les delegacions al seu territori.

—La recaptació per taxes i altres ingressos s'assigna a les comunitats autònomes quan és obtinguda per les delegacions de l'AEAT del seu territori i es prorratja la dels serveis centrals amb igual criteri.

—La càrrega fiscal per habitant i per municipis s'obté afegint a la càrrega fiscal de l'Administració local la corresponent als restants tres nivells administratius (insular, autonòmic i estatal) prorratjats.

dada disponible) i, encara que amb una taxa del 27,41% supera una quarta part del PIB balear, encara queda lluny del 32,84% que va arribar a aconseguir al principi de la crisi, gairebé un terç del PIB, el 2008.

Encara que en valors absoluts la diferència entre el 2010 i el 2017 no és gaire significativa (-2,67%), sí que ho és en valors relatius (-7,62%), tenint en compte l'augment de població en 9.950 habitants (+0,9%), l'increment del PIB per càpita a l'entorn de 1.100 euros (+ 4,46%) i la variació de l'IPC (+10,4%).

Això confirma que malgrat la millora de l'activitat econòmica en general encara hi ha marge tributari per aconseguir els nivells previs a la crisi.

En aquest context de recuperació de la càrrega tributària, es constata un desplaçament de la càrrega fiscal cap a la imposició directa, que creix del 39,52% fins al 45,31%, especialment pels recàrrecs autonòmics sobre l'IRPF i la progressiva limitació dels 4r566y, tant en l'impost de societats com en l'IRPF, on han quedat limitades a les rendes més baixes quan no han estat eliminades. Això es tradueix en un augment de la recaptació neta i en una millora de la importància relativa dels impostos directes, que comporta una disminució relativa de la imposició indirecta, on els tipus es mantenen estables en els darrers anys.

Quant a la distribució de la càrrega fiscal per administracions, els canvis metodològics en la comptabilitat pública poden portar conclusions errònies, atès que a partir

del 2011 s'ha produït un desplaçament de la comptabilització dels tributs el rendiment dels quals s'ha cedit per l'Estat a les administracions autonòmiques i en menor mesura a les locals. Així, anteriorment es comptabilitzaven com a transferències corrents de l'Estat els ingressos de les administracions autonòmica i local –per la seva participació en els tributs generals–, i ara s'imputen pel seu origen com a impostos directes o indirectes. Això exigeix introduir ajustaments tècnics per evitar-ne la duplicitat, però permet una territorialització més ajustada. (Vegeu el gràfic I-145).

En aquest context d'escenificació de la co-responsabilitat fiscal entre administracions (es comptabilitzen els rendiments tributaris per l'Administració que els rep i gasta, amb independència que hagin estat recaptats per una altra Administració, ja que normalment ho són a través de l'Agència Tributària de l'Estat), la càrrega fiscal s'ha desplaçat de manera significativa a l'Administració autonòmica, que passa d'un 26,58% del 2010 al 42,73% actual, en detriment de l'Administració de l'Estat, que passa de suportar un 62,78% a l'actual 44,59%. Al mateix temps, l'Administració local passa a representar un 12,68% de la càrrega fiscal enfront del 10,64% de fa set anys.

En dades per habitant, la càrrega fiscal aconsegueix a les Balears els 7.064,51 euros per habitant i any, per sota encara dels 7.319,94 euros del 2010 i molt lluny dels 8.528,67 euros per habitant i any que va arribar a representar en el punt màxim de l'any 2008.

Quant al conjunt de les comunitats autònomes, els ciutadans de les Illes

Balears són els tercers que suporten la càrrega fiscal més alta, darrere dels de Madrid i del País Basc (i això sempre amb les reserves per la distorsió de dades que, en el cas de la primera, pot tenir la domiciliació de les grans empreses i la centralització administrativa a la capital de l'Estat). (Vegeu el quadre I-138).

També resulta una variable significativa la diferent estructura de la distribució de la càrrega fiscal entre els territoris de règim comú enfront dels de règim especial. (Vegeu el quadre I-139).

En el cas del País Basc, en què la hisenda foral depèn de les diputacions, un 84,62% de la càrrega fiscal recau en l'Administració local, mentre que la de l'Administració autonòmica és merament testimonial i queda en mans de l'Estat un 14,85%.

En el cas de les Canàries, amb el seu règim tributari especial sobre el consum, es pot dir que gairebé es produeix un triple empat tècnic en la distribució de la càrrega fiscal entre les administracions, ja que els cabildos són els perceptors d'aquests tributs, però la càrrega fiscal pels impostos directes sobre la renda segueix el model general, la qual cosa resulta especialment significatiu per contrast amb el cas de les Balears –també afectada pel fet insular–, on la càrrega fiscal per habitant gairebé duplica la dels canaris.

Quant a Navarra, que és uniprovincial, és el govern autonòmic de Navarra (malgrat la seva definició terminològica com a Diputació Foral) el gestor dels tributs gràcies al concert econòmic, fins al punt que comptablement la càrrega fiscal assignada

a l'Administració estatal presenta un saldo negatiu. Això implica que la Hisenda Foral ha de reintegrar a l'Administració estatal part de la recaptació i com a conseqüència d'això la càrrega fiscal de l'Administració autonòmica supera el 100%.

En relació amb Ceuta i Melilla, la seva peculiaritat administrativa territorial com a ciutats autònomes provoca la inexistència de càrrega fiscal autonòmica, que es computa com a Administració local i representa tres quartes parts de la càrrega fiscal.

Quant a la distribució "qualitativa" de la càrrega fiscal entre impostos directes, indirectes i taxes, cal tenir en compte que els primers (directes) graven la riquesa mitjançant l'obtenció de rendes o bé per la possessió i el gaudi del patrimoni, amb caràcter progressiu en el cas de les persones físiques, però a tipus fixos que varien en funció de la grandària en el cas de les persones jurídiques. En el cas de la càrrega fiscal indirecta, es grava el consum, amb caràcter general a través de l'IVA i amb tributs especials en el cas de certs productes (combustibles, alcohol, tabac, etc.), entre els quals comencen a tenir rellevància nous tributs autonòmics vinculats en major o menor mesura amb el medi ambient. En el cas de les taxes i altres ingressos, es tracta de tributs vinculats a l'ús dels béns o serveis públics a títol personal pels ciutadans. Amb el seu cobrament es busca la contraprestació que permeti repercutir-li el cost, inclòs el cost financer de l'ajornament del pagament dels deutes tributaris.

En el repartiment de la càrrega tributària el 2017 entre els tres tipus d'ingressos,

a l'àmbit nacional destaca la imposició directa que supera lleugerament la meitat de la càrrega fiscal, mentre que la imposició indirecta es queda 10 punts percentuals per sota, al mateix temps que les taxes i altres ingressos es mantenen històricament a l'entorn d'un 6%. (Vegeu el quadre I-140).

També aquí hi ha diferències significatives entre els diferents territoris, tant en valors relatius com en valors absoluts per càpita.

En percentatge, les Balears, després de Castella-la Manxa, són el territori que suporta una imposició indirecta més alta. Aquesta situació és característica permanent de la càrrega fiscal a les Balears en relació amb la resta dels territoris autonòmics de règim comú, i té el seu origen en l'especialització de l'economia balear en el sector serveis, especialment el turisme, i la conseqüent dicotomia entre la població de fet que consumeix enfront de la població de dret. Això afecta bàsicament el consum tant en termes absoluts com relatius, i redunda en detriment de la importància relativa dels impostos directes en el conjunt de la càrrega fiscal. (Vegeu el gràfic I-146).

Les comunitats de Madrid i Navarra són les que presenten una taxa més elevada d'imposició directa, ja que ambdues superen el 60% de la càrrega fiscal total. Una de les raons d'això, i possiblement no la menor (a més d'una conseqüència de la capitalitat per a la primera), rau en el desplaçament del domicili fiscal dels grans patrimonis, i les seves rendes, a aquests territoris, entre altres causes pel tractament fiscal més favorable, especialment en les transmissions *mortis causa*.

QUADRE I-136. ANÀLISI SOCIAL DE LA DESPESA DE LES ENTITATS LOCALS DE LES BALEARS PER PROGRAMES (2016-2017)

	Total consolidat entitats locals (en milers d'euros)		% variació absoluta 2017-2016	% variació absoluta 2017-2016	2017		
	2016	2017			Repartiment de l'increment	Repartiment de la despesa (%)	Despesa per habitant (en euros)
Deute públic	119.670	111.600	-8.070	-6,74%	-8,34%	6,09%	100,00 €
Deute públic	119.670	111.600	-8.070	-6,74%	-8,34%	6,09%	100,00 €
Serveis públics bàsics	603.767	639.505	35.738	5,92%	36,93%	34,90%	573,03 €
Seguretat i mobilitat ciutadana	201.087	206.277	5.190	2,58%	5,36%	11,26%	184,84 €
Habitatge i urbanisme	113.703	129.373	15.670	13,78%	16,19%	7,06%	115,93 €
Benestar comunitari	237.630	246.706	9.077	3,82%	9,38%	13,46%	221,06 €
Medi ambient	51.347	57.149	5.802	11,30%	6,00%	3,12%	51,21 €
Actuacions de protecció i promoció social	288.717	321.337	32.620	11,30%	33,71%	17,53%	287,94 €
Pensions	3.949	3.271	-677	-17,15%	-0,70%	0,18%	2,93 €
Altres prestacions econòmiques a favor d'empleats	6.465	5.776	-689	-10,65%	-0,71%	0,32%	5,18 €
Serveis Socials i promoció social	263.538	291.979	28.441	10,79%	29,39%	15,93%	261,63 €
Foment de l'ocupació	14.766	20.311	5.545	37,55%	5,73%	1,11%	18,20 €
Producció de béns públics de caràcter preferent	241.320	246.918	5.598	2,32%	5,78%	13,47%	221,25 €
Sanitat	13.660	14.321	660	4,83%	0,68%	0,78%	12,83 €
Educació	59.811	63.176	3.365	5,63%	3,48%	3,45%	56,61 €
Cultura	99.101	99.210	109	0,11%	0,11%	5,41%	88,90 €
Esport	68.748	70.211	1.463	2,13%	1,51%	3,83%	62,91 €

continúa

	Total consolidat entitats locals (en milers d'euros)		% variació absoluta 2017-2016	% variació absoluta 2017-2016	Repartiment de l'increment	Repartiment de la despesa (%)	Despesa per habitant (en euros)
	2016	2017					
Actuacions de caràcter econòmic	209.611	234.412	24.801	11,83%	25,63%	12,79%	210,05 €
Agricultura, ramaderia i pesca	8.308	9.043	735	8,85%	0,76%	0,49%	8,10 €
Indústria i energia	3.787	3.745	-42	-1,10%	-0,04%	0,20%	3,36 €
Comerç, turisme i petites i mitjanes empreses	34.973	41.051	6.078	17,38%	6,28%	2,24%	36,78 €
Transport públic	29.594	32.157	2.563	8,66%	2,65%	1,75%	28,81 €
Infraestructures	128.380	143.537	15.157	11,81%	15,66%	7,83%	128,62 €
Recerca, desenvolupament i innovació	961	1.048	87	9,08%	0,09%	0,06%	0,94 €
Altres actuacions de caràcter econòmic	3.609	3.832	222	6,16%	0,23%	0,21%	3,43 €
Actuacions de caràcter general	272.748	278.834	6.086	2,23%	6,29%	15,22%	249,85 €
Òrgans de govern	43.012	42.323	-689	-1,60%	-0,71%	2,31%	37,92 €
Serveis de caràcter general	170.151	175.845	5.694	3,35%	5,88%	9,60%	157,57 €
Administració financera i tributària	55.838	57.021	1.184	2,12%	1,22%	3,11%	51,09 €
Transferències a altres administracions públiques	3.748	3.644	-103	-2,76%	-0,11%	0,20%	3,27 €
Total	1.735.834	1.832.605	96.772	5,57%	100,00%	100,00%	1.642,12 €

Font: Elaboració pròpia sobre dades del Minhafp i l'Íbestat.

La dada consolidada de les entitats locals de les Balears correspon a l'agregat dels consells insulars, els ajuntaments, les mancomunitats i les entitats menors, excepte les transferències internes entre si.

QUADRE I-137. INGRESSOS DE LA DELEGACIÓ ESPECIAL D'HESENDA DE LES ILLES BALEARS (EN MILERS D'EUROS) (2016-2017)

	Illes Balears			Espanya
	2016	2017	var. 2017-16	% var. 2017/16
Capítol I: Imposts directes	2.447.313	2.694.390	10,10%	6,80%
Imp. sobre renda de persones físiques	1.595.071	1.788.348	12,12%	6,40%
Imp. sobre societats	692.539	721.767	4,22%	6,80%
Resta del capítol I	159.703	184.275	15,39%	12,84%
Capítol II: Imposts indirectes	1.227.136	1.355.892	10,49%	1,60%
Imp. sobre el valor afegit	1.127.169	1.250.565	10,95%	1,30%
Imp. especials	17.954	18.403	2,50%	2,20%
Tràfic exterior	878	710	-19,13%	3,90%
Resta de capítol II	81.135	86.214	6,26%	5,20%
Capítol III: Taxes i altres ingressos	49.674	47.526	-4,32%	-3,04%
Total d'ingressos tributaris	3.724.123	4.097.808	10,03%	2,04%

Font: Agència Tributària, "Informe mensual de recaudación tributaria", desembre de 2017.

QUADRE I-138. CÀRREGA FISCAL PER HABITANT PER COMUNITATS AUTÒNOMES (EXERCICI 2017)

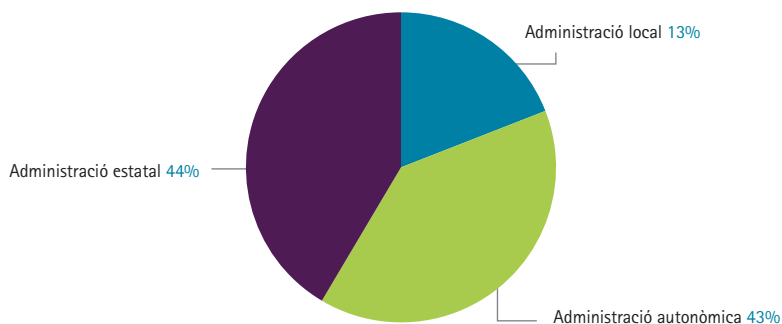
	PIB per càpita	Càrrega fiscal per habitant				Pressió fiscal: CF/PIB
		Adm. local	Adm. autonòmica	Adm. estatal	Total	
Illes Balears	25.772,00	895,73 €	3.018,51 €	3.150,26 €	7.064,51 €	27,41%
Cantàbria	22.513,00	660,38 €	2.609,66 €	2.669,70 €	5.939,74 €	26,38%
Astúries	22.046,00	569,96 €	2.485,29 €	2.733,41 €	5.788,66 €	26,26%
Castella-la Manxa	19.681,00	632,10 €	1.974,86 €	2.343,64 €	4.950,60 €	25,15%
Extremadura	17.262,00	521,08 €	1.833,47 €	1.832,81 €	4.187,36 €	24,26%
Andalusia	18.470,00	632,86 €	1.872,42 €	1.963,60 €	4.468,88 €	24,20%
País Basc	33.088,00	6.733,83 €	42,09 €	1.181,39 €	7.957,31 €	24,05%
Com. Valenciana	22.055,00	657,52 €	2.237,45 €	2.374,29 €	5.269,27 €	23,89%
Mitjana nacional	24.999,00	1.007,54 €	2.295,20 €	2.509,78 €	5.812,51 €	23,25%
Madrid	33.809,00	802,19 €	3.084,01 €	3.968,51 €	7.854,71 €	23,23%
Catalunya	29.936,00	867,87 €	2.822,43 €	3.254,54 €	6.944,84 €	23,20%
Aragó	27.403,00	720,73 €	2.659,19 €	2.865,83 €	6.245,75 €	22,79%
Galícia	22.497,00	515,44 €	2.158,54 €	2.360,87 €	5.034,86 €	22,38%
La Rioja	26.044,00	684,93 €	2.386,07 €	2.724,51 €	5.795,51 €	22,25%
Múrcia	20.585,00	594,81 €	1.970,06 €	2.013,18 €	4.578,06 €	22,24%

continúa

	PIB per càpita	Càrrega fiscal per habitant				Pressió fiscal: CF/PIB
		Adm. local	Adm. autonòmica	Adm. estatal	Total	
Castella i Lleó	23.555,00	657,18 €	2.340,34 €	2.201,18 €	5.198,70 €	22,07%
Illes Canàries	20.425,00	1.137,62 €	1.426,09 €	1.225,68 €	3.789,38 €	18,55%
Navarra	30.914,00	502,11 €	5.523,63 €	-1.430,45 €	4.595,29 €	14,86%
Ceuta	19.524,00	1.699,76 €	0,00 €	595,89 €	2.295,66 €	11,76%
Melilla	17.945,00	1.264,48 €	0,00 €	461,64 €	1.726,12 €	9,62%

Font: Elaboració pròpia sobre dades de l'INE, Minhap, Minhafp, AEAT i IBAE.

Gràfic I-145
Càrrega fiscal per administracions a les Illes Balears (2017)

Font: Elaboració pròpia.

QUADRE I-139. DISTRIBUCIÓ DE LA CÀRREGA FISCAL PER ADMINISTRACIONS AUTONÒMIQUES (2017)

	Adm. local	Adm. autonòmica	Adm. estatal	Total
Andalusia	14,16%	41,90%	43,94%	100,00%
Aragó	11,54%	42,58%	45,88%	100,00%
Astúries	9,85%	42,93%	47,22%	100,00%
Illes Balears	12,68%	42,73%	44,59%	100,00%
Illes Canàries	30,02%	37,63%	32,34%	100,00%
Cantàbria	11,12%	43,94%	44,95%	100,00%
Castella i Lleó	12,64%	45,02%	42,34%	100,00%
Castella-la Manxa	12,77%	39,89%	47,34%	100,00%
Catalunya	12,50%	40,64%	46,86%	100,00%
Com. Valenciana	12,48%	42,46%	45,06%	100,00%
Extremadura	12,44%	43,79%	43,77%	100,00%

continúa

	Adm. local	Adm. autonòmica	Adm. estatal	Total
Galícia	10,24%	42,87%	46,89%	100,00%
Madrid	10,21%	39,26%	50,52%	100,00%
Múrcia	12,99%	43,03%	43,97%	100,00%
Navarra	10,93%	120,20%	-31,13%	100,00%
País Basc	84,62%	0,53%	14,85%	100,00%
La Rioja	11,82%	41,17%	47,01%	100,00%
Ceuta	74,04%	0,00%	25,96%	100,00%
Melilla	73,26%	0,00%	26,74%	100,00%
Mitjana nacional	17,33%	39,49%	43,18%	100,00%

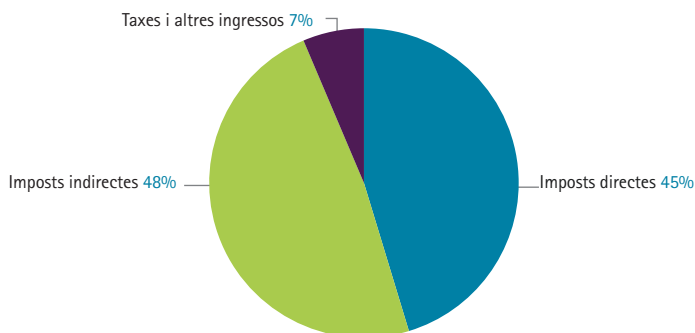
Font: Elaboració pròpia sobre dades de l'INE, Minhap, Minhafp, AEAT i IBAE.

QUADRE I-140. DISTRIBUCIÓ DE LA CÀRREGA TRIBUTÀRIA PER TIPUS DE TRIBUT PER COMUNITATS AUTÒNOMES (2017)

	Població	Imposts directes	Imposts indirectes	Taxes i altres ingressos	Total
Andalusia	8.379.820	45,50%	46,93%	7,57%	100,00%
Aragó	1.308.750	52,12%	42,93%	4,95%	100,00%
Astúries	1.034.960	53,11%	41,19%	5,70%	100,00%
Illes Balears	1.115.999	45,31%	48,31%	6,39%	100,00%
Illes Canàries	2.108.121	52,40%	39,66%	7,94%	100,00%
Cantàbria	580.295	47,88%	45,42%	6,70%	100,00%
Castella i Lleó	2.425.801	50,40%	42,40%	7,20%	100,00%
Castella-la Manxa	2.031.479	40,29%	52,77%	6,94%	100,00%
Catalunya	7.555.830	55,22%	38,67%	6,11%	100,00%
Com. Valenciana	4.941.509	49,06%	45,01%	5,93%	100,00%
Extremadura	1.079.920	45,30%	47,60%	7,10%	100,00%
Galícia	2.708.339	48,85%	45,66%	5,49%	100,00%
Madrid	6.507.184	60,22%	36,08%	3,70%	100,00%
Múrcia	1.470.273	47,08%	46,99%	5,93%	100,00%
Navarra	643.234	64,88%	27,60%	7,51%	100,00%
País Basc	2.194.158	52,22%	42,89%	4,90%	100,00%
La Rioja	315.381	50,84%	42,52%	6,64%	100,00%
Ceuta	84.959	24,37%	67,05%	8,58%	100,00%
Melilla	86.120	29,23%	56,02%	14,75%	100,00%
Total nacional	46.572.132	52,00%	42,13%	5,87%	100,00%

Font: Elaboració pròpia sobre dades de l'INE, Minhap, Minhafp, AEAT i IBAE.

Gràfic I-146
**Distribució de la càrrega tributària a les Illes Balears
per tipus de tribut (2017)**

Font: Elaboració pròpia.

D'altra banda, per a les ciutats autònomes de Ceuta i Melilla les dades confirmen el caràcter fronterer de la seva economia, en la qual els impostos indirectes al consum presenten taxes relatives a la càrrega fiscal molt per sobre de la mitjana, al mateix temps que, en termes comparatius, tant en càrrega fiscal com en pressió fiscal per habitant se situen molt per sota de la mitjana, lluny dels valors de la resta dels territoris de l'Estat.

En valors absoluts, la càrrega fiscal més alta per habitant del 2017 correspon al País Basc, amb 7.957,31 euros; seguida de Madrid, amb 7.854,71 euros, i les Balears, amb 7.064,51 euros. A l'extrem oposat, i superant les ciutats autònomes, se situen les Canàries, amb 3.789,38 euros de càrrega fiscal per habitant i any, seguits d'extremenys, andalusos, murcians i navarresos, tots ells amb diferències al seu favor enfront de la mitjana superiors als 1.000 euros per habitant i any.

Aquesta dada, si bé ja és significativa per si mateixa, pren tot el seu sentit quan es

contrasten els tributs suportats amb la renda disponible, a través de la dada de pressió fiscal que resulta del quocient entre la càrrega fiscal i el PIB per càpita.

En el conjunt de l'Estat, les Illes Balears són el territori amb els habitants que suporten una pressió fiscal més alta, arribant a un 27,41% (4 punts per sobre de la mitjana) seguida de Cantàbria i Astúries. A l'extrem oposat (a més de les ciutats autònomes) hi ha precisament els habitants de dos territoris amb règims tributaris especials, que han de suportar una pressió fiscal més favorable en relació amb el PIB per càpita: Navarra, amb un 14,86%, i les Canàries, amb un 18,55% de pressió fiscal. (Vegeu el gràfic I-147).

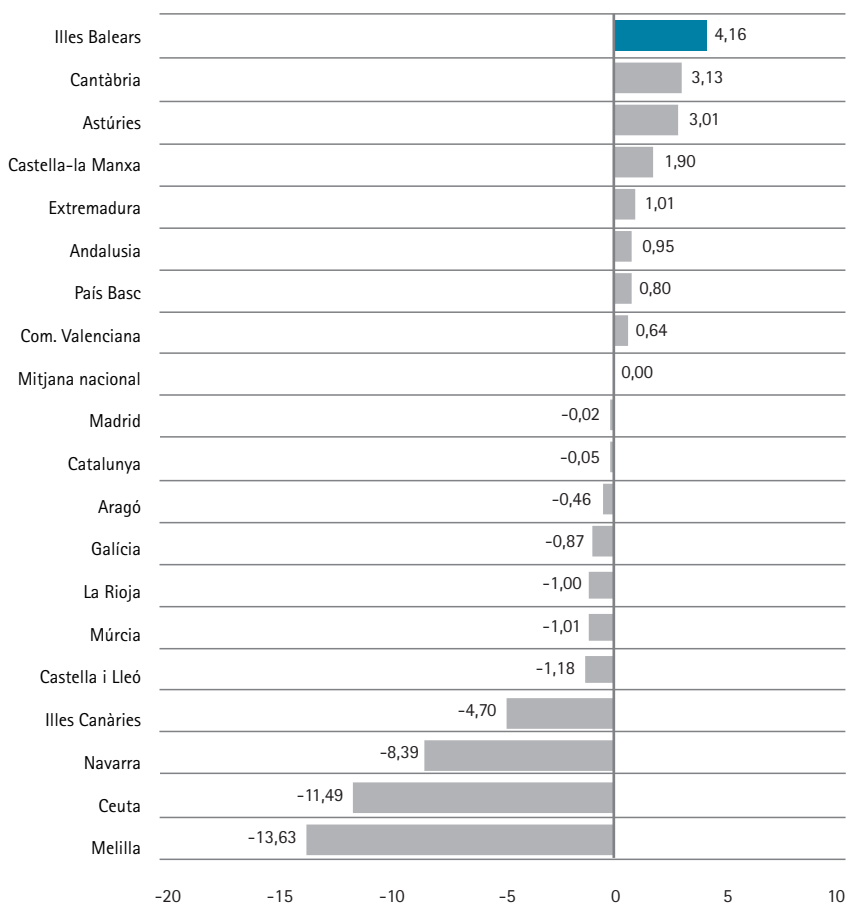
En el context autonòmic balear, la pressió fiscal a l'àmbit de municipis presenta variacions significatives, des del 25,54% de Petra fins al 38,45% de Capdepera, en el menor dels casos almenys dos punts per sobre de la mitjana nacional, encara que el tram general oscil·la entre un 25 i un 30%. Tot i així, en el cas de

Capdepera, Escorca i Deià –municipis que ja de per si es posicionen tradicionalment entre els de majors taxes de pressió fiscal de Balears–, l’existència d’ingressos tributaris extraordinaris vinculats al sector immobiliari per al 2017 augmenten el diferencial de la quantia de la càrrega fiscal i consegüentment les de pressió fiscal en

relació amb els altres municipis, per sobre del 30%.

A nivell d’illes, les majors diferències entre municipis es produeixen a Mallorca i Menorca, mentre que el marge es redueix a Eivissa i Formentera, on no hi ha municipis d’interior.

Gràfic I-147
Pressió fiscal per CA: diferència respecte a la mitjana nacional en punts percentuals (2017)

Font: Elaboració pròpia sobre dades INE, Minhap, Minhafp, AEAT i IBAE.

Això és així perquè existeix una diferència significativa entre la càrrega fiscal als municipis costaners, amb zones turístiques que aporten un gran dinamisme de l'activitat econòmica local i on els principals valors cadastrals eleven significativament les bases imposables pel que la pressió fiscal. En canvi, als municipis d'interior, la càrrega i la pressió fiscal resultant és menor, especialment com més alta sigui la dependència de l'economia local del sector agrícola. (Vegeu els quadres I-141 i I-142).

10.7.

LA DESPESA PÚBLICA A LES BALEARS PER POLÍTQUES DE DESPESA²¹

La despesa pública a les Balears, estimada des de l'òptica pressupostària de les institucions, es va elevar el 2017 a la quantitat de 13.938,56 euros per habitant. (Vegeu el quadre I-143).

Això representa un 54,04% del PIB per càpita i, en termes col·loquials, significa

que els habitants de les Balears suporten una despesa pública equivalent a 197 dies de la seva riquesa anual (sis mesos i mig). És a dir, fins al 16 de juliol els ciutadans de les Balears (de mitjana) destinen el seu esforç en la generació de rendes per contribuir a l'interès comú de la societat, i només a partir de llavors *treballen* (en termes col·loquials) per a si mateixos.

Lògicament es tracta d'una mitjana, objecte d'una gran dispersió en funció de la riquesa i l'edat de cadascú. A més, quan es generalitza el verb *treballar* en realitat s'estan contemplant les rendes del treball i també la resta de les rendes, especialment les derivades del capital (lloguers, dividends, etc.).

Tampoc seria rigorós dir que *treballen* per a l'Administració, com si aquesta fos un ens aliè, ja que en realitat l'Administració no deixa de ser l'organització de la societat, de la qual tots els ciutadans es beneficien com a destinataris d'aquesta despesa en forma de serveis (sanitat, educació, seguretat, infraestructures, etc.). Per tant, aquesta riquesa –generada de manera no homogènia ni en la quantia ni en el temps (no tots perceben la mateixa renda, i a més aquesta renda generada es concentra significativament en l'etapa de vida laboral)– es redistribueix, també de manera no homogènia, en funció de les necessitats, i retorna als ciutadans en forma de serveis i prestacions, el que constitueix l'acció social de la despesa pública.

Dins del que són les polítiques de despesa pública, la principal partida és la de protecció i promoció social, amb gairebé un terç de la despesa (31,31%), en la qual

21. Nota metodològica: l'estimació de la despesa pública a les Balears per polítiques de despesa no s'obté pel procediment tradicional d'estimació de marc de magnituds mitjançant procediments estadístics, sinó mitjançant la consolidació del pressupost de despesa per funcions i programes dels ens locals i autonòmics, amb un nivell absolut de certesa en la seva territorialització. Atès que la despesa de l'Estat no es territorialitza, una vegada consolidada tota la despesa del sector de l'Estat (inclosa la Seguretat Social i els organismes autonòmics i empreses públiques) i eliminades les transferències de l'Estat als dos nivells administratius autonòmic i local, s'obté la despesa neta per habitant i s'extrapola a les Balears sobre la base de la seva població. Això permet obtenir la despesa pública total suportada per habitant.

destaquen les pensions com a destinació principal.

Referent a això cal destacar que els 2.922,49 euros que suporta cada ciutadà de les Balears de la despesa en pensions no significa que aquesta despesa vagi destinada als pensionistes de les Illes, a causa de l'actual desequilibri entre les cotitzacions i les prestacions de la Seguretat Social a les Balears, en solidaritat amb els pensionistes de la resta de l'Estat.

Segons dades de la Seguretat Social (previsió de l'1 de desembre de 2017), a les Balears la quantitat de pensionistes va ser de 187.952, amb una pensió mitjana de 857,73 euros, la qual cosa representa, en un hipotètic sistema territorial tancat, que per a la cobertura d'aquesta despesa bastaria l'aportació de 2.022,38 euros per habitant i any, enfront dels 2.922,49 euros suportats.

La segona partida de la despesa pública, una quarta part del total (25,33%), es destina a la cobertura del deute públic, que en la seva major part correspon al deute estatal (2.580,80 euros), mentre que la quarta part restant –destinada al pagament del deute de les administracions locals pròpies de les Balears (ajuntaments, consells insulars i Administració autonòmica)– s'acosta als mil euros (950,12 euros).

La tercera partida en importància correspon a la despesa en la producció de béns públics de caràcter permanent, amb un 18,52%.

En aquest context, la sanitat és la subpartida principal de la despesa, amb

1.439,71 euros per habitant i any, un 90% del que es consumeix a l'àmbit local, ja que es tracta d'una competència transferida a les comunitats autònomes.

Alguna cosa similar ocorre amb la despesa en educació, a la qual es destina el 6,47% de la despesa pública total, en què la despesa estatal és encara més residual i es destina principalment al pagament de beques (54,22 euros dels 901,67 euros totals per habitant i any), per la qual cosa també aquí es produeix un equilibri entre la despesa suportada i la contraprestació rebuda a l'àmbit balear.

A la cobertura dels serveis públics bàsics es destinen 1.190,30 euros per habitant, un 8,54%, dels quals la meitat es destinen a seguretat i mobilitat ciutadana, i de la meitat restant 143,91 euros es destinen a habitatge i urbanisme; 227,51 euros a programes relacionats amb el medi ambient, i 222,86 a actuacions relatives al benestar comunitari que constitueixen els serveis urbans bàsics (aigua, clavegueram, residus, neteja i enllumenat públic, cementiris, etc.).

Quant a la despesa en actuacions de caràcter econòmic (7,26%), el principal component és la despesa en infraestructures (250,60 euros), seguit de la despesa en el sector agrícola –inclosa la ramaderia i la pesca– (176,89 euros), que sol ser finançat en una part significativa pels fons europeus de la política agrària comuna (PAC), la qual cosa no deixa de ser una reversió, almenys parcial, de l'aportació al pressupost de la Unió Europea.

QUADRE I-141. CÀRREGA FISCAL PER HABITANT A MENORCA, FORMENTERA I EIVISSA PER MUNICIPIS (2017)

	Càrrega fiscal per habitant				Pressió fiscal per habitant
	Impostos directes	Impostos indirectes	Taxes i altres ingressos	Total	
Alaior	3.280,78	3.716,53	350,81	7.348,13	28,51%
Ciutadella de Menorca	3.229,60	3.716,29	473,18	7.419,07	28,79%
Ferrieres	3.163,49	3.713,52	281,25	7.158,26	27,78%
Maó	3.339,40	3.708,24	376,96	7.424,60	28,81%
Mercadal, es	3.788,56	3.732,48	569,61	8.090,66	31,39%
Sant Lluís	3.468,03	3.743,71	500,52	7.712,27	29,92%
Castell, es	3.232,67	3.710,78	218,74	7.162,20	27,79%
Migjorn Gran, es	3.515,56	3.760,08	603,44	7.879,09	30,57%
Mitjana de Menorca	3.317,31	3.716,84	410,09	7.444,23	28,88%
Formentera	3.218,25	3.713,61	622,20	7.554,05	29,31%
Eivissa	3.218,26	3.725,22	511,81	7.455,29	28,93%
Sant Antoni de Portmany	3.231,64	3.720,84	408,32	7.360,80	28,56%
Sant Josep de sa Talaia	3.220,40	3.750,82	438,09	7.409,32	28,75%
Sant Joan de Labritja	3.101,95	3.725,68	420,61	7.248,23	28,12%
Santa Eulària des Riu	3.189,68	3.762,55	446,50	7.398,73	28,71%
Mitjana d'Eivissa	3.208,77	3.738,62	459,71	7.407,10	28,74%

Font: Elaboració pròpia CES Balears; dades en euros per habitant i any.

QUADRE I-142. CÀRREGA FISCAL PER HABITANT A MALLORCA PER MUNICIPIS (2017)

	Càrrega fiscal per habitant				Pressió fiscal per habitant
	Impostos directes	Impostos indirectes	Taxes i altres ingressos	Total	
Alaró	3.071,40 €	3.737,43 €	289,89 €	7.098,72 €	27,54%
Alcúdia	3.633,58 €	3.718,16 €	526,22 €	7.877,96 €	30,57%
Algaida	3.004,47 €	3.715,21 €	299,34 €	7.019,03 €	27,24%
Andratx	3.897,78 €	3.800,75 €	630,94 €	8.329,47 €	32,32%
Ariany	3.048,37 €	3.728,22 €	307,58 €	7.084,17 €	27,49%
Artà	3.368,27 €	3.740,11 €	629,19 €	7.737,57 €	30,02%
Banyalbufar	3.465,57 €	3.821,33 €	754,26 €	8.041,15 €	31,20%
Binissalem	3.030,28 €	3.730,81 €	316,41 €	7.077,50 €	27,46%
Búger	3.136,54 €	3.743,13 €	385,67 €	7.265,35 €	28,19%
Bunyola	3.087,31 €	3.745,34 €	334,55 €	7.167,20 €	27,81%

continúa

	Càrrega fiscal per habitant			Total	Pressió fiscal per habitant
	Impostos directes	Impostos indirectes	Taxes i altres ingressos		
Calvià	3.777,93 €	3.748,55 €	322,92 €	7.849,41 €	30,46%
Campanet	3.036,28 €	3.731,96 €	395,83 €	7.164,07 €	27,80%
Campos	3.129,60 €	3.726,05 €	489,23 €	7.344,88 €	28,50%
Capdepera	3.470,67 €	3.737,83 €	3.058,83 €	10.267,33 €	39,84%
Consell	2.998,85 €	3.712,73 €	426,38 €	7.137,96 €	27,70%
Costitx	3.028,02 €	3.720,32 €	193,19 €	6.941,54 €	26,93%
Deià	4.272,37 €	3.794,31 €	921,13 €	8.987,80 €	34,87%
Escorca	4.498,23 €	3.746,22 €	2.010,52 €	10.254,97 €	39,79%
Esporles	3.066,79 €	3.713,27 €	360,12 €	7.140,18 €	27,71%
Estellencs	3.322,28 €	3.714,13 €	231,75 €	7.268,15 €	28,20%
Felanitx	3.156,74 €	3.711,88 €	394,55 €	7.263,17 €	28,18%
Fornalutx	3.231,80 €	3.730,80 €	603,20 €	7.565,81 €	29,36%
Inca	3.062,37 €	3.708,14 €	432,03 €	7.202,54 €	27,95%
Lloret de Vistalegre	3.050,65 €	3.747,14 €	320,50 €	7.118,29 €	27,62%
Lloseta	3.110,35 €	3.717,36 €	328,09 €	7.155,80 €	27,77%
Llubí	3.111,29 €	3.711,45 €	217,22 €	7.039,95 €	27,32%
Llucmajor	3.235,86 €	3.728,55 €	453,30 €	7.417,71 €	28,78%
Manacor	3.141,67 €	3.705,70 €	356,19 €	7.203,56 €	27,95%
Mancor de la Vall	3.011,59 €	3.710,53 €	318,01 €	7.040,14 €	27,32%
Maria de la Salut	3.024,69 €	3.711,69 €	277,54 €	7.013,92 €	27,22%
Marratxí	3.116,63 €	3.711,11 €	318,82 €	7.146,56 €	27,73%
Montuïri	3.075,06 €	3.760,30 €	315,60 €	7.150,96 €	27,75%
Muro	3.403,51 €	3.731,45 €	675,98 €	7.810,94 €	30,31%
Palma	3.180,92 €	3.750,83 €	375,78 €	7.307,52 €	28,35%
Petra	2.951,40 €	3.730,54 €	258,10 €	6.940,04 €	26,93%
Pollença	3.364,77 €	3.737,25 €	583,29 €	7.685,31 €	29,82%
Porreres	3.053,29 €	3.730,75 €	192,59 €	6.976,64 €	27,07%
Pobla, sa	3.167,24 €	3.714,18 €	441,93 €	7.323,36 €	28,42%
Puigpunyent	3.351,24 €	3.741,89 €	389,64 €	7.482,77 €	29,03%
Sencelles	3.030,81 €	3.725,56 €	375,25 €	7.131,62 €	27,67%
Sant Joan	3.030,69 €	3.726,76 €	333,58 €	7.091,04 €	27,51%
Sant Llorenç des Cardassar	3.752,35 €	3.754,39 €	629,68 €	8.136,42 €	31,57%
Santa Eugènia	3.069,13 €	3.736,41 €	371,41 €	7.176,95 €	27,85%

continúa

	Càrrega fiscal per habitant				Pressió fiscal per habitant
	Impostos directes	Impostos indirectes	Taxes i altres ingressos	Total	
Santa Margalida	3.266,74 €	3.710,28 €	442,53 €	7.419,54 €	28,79%
Santa María del Camí	3.013,92 €	3.720,19 €	431,12 €	7.165,24 €	27,80%
Santanyi	3.733,36 €	3.744,35 €	572,01 €	8.049,72 €	31,23%
Selva	3.108,18 €	3.778,56 €	293,31 €	7.180,05 €	27,86%
Salines, ses	3.322,93 €	3.726,86 €	495,16 €	7.544,95 €	29,28%
Sineu	2.981,84 €	3.714,07 €	258,47 €	6.954,37 €	26,98%
Sóller	3.288,40 €	3.723,16 €	416,78 €	7.428,33 €	28,82%
Son Servera	3.467,68 €	3.723,82 €	494,51 €	7.686,01 €	29,82%
Valldemossa	3.427,18 €	3.815,50 €	834,82 €	8.077,49 €	31,34%
Vilafranca de Bonany	3.010,81 €	3.706,68 €	268,54 €	6.986,02 €	27,11%
Mitjana de Mallorca	3.287,77 €	3.741,54 €	456,05 €	7.485,36 €	29,04%

Font: Elaboració pròpia CES Balears; dades en euros per habitant i any.

A l'àmbit interadministratiu resulta rellevant que mentre la despesa en infraestructures es distribueix de manera bastant equilibrada entre l'Administració de l'Estat i les administracions pròpies (locals i autonòmica). Aquestes són preponderants en la despesa en transport públic i el sector serveis (especialment turisme), mentre que la despesa en recerca, desenvolupament i innovació es presenta com la gran assignatura pendent de la despesa local (20,14 euros) enfront de l'estatal (139,35 euros), i, entre tots dos, enfront de la despesa pública en el seu conjunt, en què representa només un 1,14%.

Pel que fa a la res dins de les polítiques de despesa, hi ha el sosteniment de la pròpia Administració, que consumeix un 9,03% de la despesa total. Això representa 1.258,99 euros per habitant i any, dels quals 277,52 euros van destinats, a través

de l'Estat, al pressupost de la Unió Europea via transferència entre administracions. És per això que el cost mitjà suportat pel ciutadà balear per les actuacions de caràcter general de l'Administració espanyola en termes estrictes es redueix a un 7,02% de la despesa pública suportada (40% d'això per a l'Administració més propera, local i autonòmica, i un 60% per a l'Administració de l'Estat). (Vegeu el quadre I-144).

Quant a la despesa del sector públic propi del territori balear, està classificat per funcions i programes que reflecteixen la política de despesa en l'àmbit intern balear, en el quadre consolidat dels dos nivells administratius, autonòmic i local, que no requereixen d'estimacions a causa de la territorialització. Es pot observar –com una radiografia de la despesa– la diferent vocació de servei públic característica de cada àmbit competencial.

QUADRE I-143. ANÀLISI DE LA DESPESA PÚBLICA PER POLÍTQUES DE LA DESPESA A LES ILLES BALEARS PER FUNCIÓ/PROGRAMA (2017)

	Total consolidat CAIB-EELL (milers d'euros)	Despesa de l'Estat prorratejada per a Balears (milers d'euros)	Despesa local i autònoma per habitant (euros)	Despesa estatal per habitant (euros)	Despesa total per habitant (euros)	Repartiment de la despesa pública per habitant
Total	6.149.603	9.405.825	5.510,40	8.428,16	13.938,56	100,0%
Deute públic	1.060.329	2.880.173	950,12	2.580,80	3.530,92	25,3%
Deute públic	1.060.329	2.880.173	950,12	2.580,80	3.530,92	25,3%
Serveis públics bàsics	824.432	503.941	738,74	451,56	1.190,30	8,5%
Seguretat i mobilitat ciutadana	216.186	448.967	193,71	402,30	596,01	4,3%
Habitatge i urbanisme	149.437	11.171	133,90	10,01	143,91	1,0%
Benestar comunitari	248.710	0	222,86	0,00	222,86	1,6%
Medi ambient	210.099	43.803	188,26	39,25	227,51	1,6%
Actuacions de protecció i promoció social	596.083	4.274.782	534,12	3.830,45	4.364,57	31,3%
Pensions	36.806	3.224.693	32,98	2.889,51	2.922,49	21,0%
Altres prestacions econòmiques a favor d'empleats	14.913	438.956	13,36	393,33	406,69	2,9%
Serveis socials i promoció social	438.112	479.367	392,57	429,54	822,11	5,9%
Foment de l'ocupació	106.253	131.766	95,21	118,07	213,28	1,5%
Producció de béns públics de caràcter preferent	2.703.394	177.789	2.422,40	159,31	2.581,71	18,5%
Sanitat	1.508.636	98.085	1.351,82	87,89	1.439,71	10,3%
Educació	945.753	60.510	847,45	54,22	901,67	6,5%
Cultura	157.780	15.025	141,38	13,46	154,84	1,1%
Esport	91.225	4.170	81,74	3,74	85,48	0,6%
Actuacions de caràcter econòmic	511.671	617.806	458,49	553,59	1.012,08	7,3%

continua

	Total consolidat CAIB-EELL (milers d'euros)	Despesa de l'Estat prorratejada per a Balears (milers d'euros)	Despesa local i autonòmica per habitant (euros)	Despesa estatal per habitant (euros)	Despesa total per habitant (euros)	Repartiment de la despesa pública per habitant
Agricultura, ramaderia i pesca	63.332	134.076	56,75	120,14	176,89	1,3%
Indústria i energia	23.060	129.367	20,66	115,92	136,58	1,0%
Comerç, turisme i petites i mitjanes empreses	82.441	20.970	73,87	18,79	92,66	0,7%
Transport públic	164.195	33.882	147,13	30,36	177,49	1,3%
Infraestructures	150.464	129.210	134,82	115,78	250,60	1,8%
Investigació, desenvolupament i innovació	22.478	155.515	20,14	139,35	159,49	1,1%
Altres actuacions de caràcter econòmic	5.701	14.787	5,11	13,25	18,36	0,1%
Actuacions de caràcter general	453.694	951.334	406,54	852,45	1.258,99	9,0%
Òrgans de govern	60.661	15.624	54,36	14,00	68,36	0,5%
Serveis de caràcter general	294.138	592.886	263,56	531,26	794,82	5,7%
Administració financera i tributària	95.250	33.112	85,35	29,67	115,02	0,8%
Transferències a altres administracions públiques	3.644	309.712	3,27	277,52	280,79	2,0%

Font: Elaboració pròpia.

Nota: La despesa estatal (inclosa al capítol 9 i els programes especials de defensa) s'ha consolidat i prorratejat per habitant.

QUADRE I - 144. ANÀLISI DE LA DESPESA CLASSIFICADA PER POLITIQUES DE LA DESPESA I PROGRAMA (2017)

	Total consolidat administració autònoma (milers d'euros)	Total consolidat entitats locals (milers d'euros)	Total consolidat AA-EELL (milers d'euros)	Repartiment de la despesa (%)	Despesa per habitant (euros)
Total	4.316.997	1.832.605	6.149.603	100,00%	5.510,40
Deute públic	948.730	111.600	1.060.329	17,24%	950,12
Deute públic	948.730	111.600	1.060.329	17,24%	950,12
Serveis públics bàsics	184.927	639.505	824.432	13,41%	738,74
Seguretat i mobilitat ciutadana	9.909	206.277	216.186	3,52%	193,71
Habitatge i urbanisme	20.064	129.373	149.437	2,43%	133,90
Bienestar comunitari	2.003	246.706	248.710	4,04%	222,86
Medi ambient	152.950	57.149	210.099	3,42%	188,26
Actuacions de protecció i promoció social	274.746	321.337	596.083	9,69%	534,12
Pensions	33.534	3.271	36.806	0,60%	32,98
Altres prestacions econòmiques a favor d'empleats	9.137	5.776	14.913	0,24%	13,36
Serveis socials i promoció social	146.133	291.979	438.112	7,12%	392,57
Foment de l'ocupació	85.942	20.311	106.253	1,73%	95,21
Producció de béns públics de caràcter preferent	2.456.476	246.918	2.703.394	43,96%	2.422,40
Sanitat	1.494.315	14.321	1.508.636	24,53%	1.351,82
Educació	882.577	63.176	945.753	15,38%	847,45
Cultura	58.569	99.210	157.780	2,57%	141,38
Esport	21.014	70.211	91.225	1,48%	81,74
Actuacions de caràcter econòmic	277.259	234.412	511.671	8,32%	458,49

continúa

	Total consolidat administració autònoma (milers d'euros)	Total consolidat entitats locals (milers d'euros)	Total consolidat AA-EELL (milers d'euros)	Repartiment de la despesa (%)	Despesa per habitant (euros)
Agricultura, ramaderia i pesca	54.289	9.043	63.332	1,03%	56,75
Indústria i energia	19.315	3.745	23.060	0,37%	20,66
Comerç, turisme i petites i mitjanes empreses	41.391	41.051	82.441	1,34%	73,87
Transport públic	132.038	32.157	164.195	2,67%	147,13
Infraestructures	6.927	143.537	150.464	2,45%	134,82
Investigació, desenvolupament i innovació	21.430	1.048	22.478	0,37%	20,14
Altres actuacions de caràcter econòmic	1.869	3.832	5.701	0,09%	5,11
Actuacions de caràcter general	174.860	278.834	453.694	7,38%	406,54
Òrgans de govern	18.337	42.323	60.661	0,99%	54,36
Serveis de caràcter general	118.293	175.845	294.138	4,78%	263,56
Administració financera i tributària	38.229	57.021	95.250	1,55%	85,35
Transferències a altres administracions públiques	0	3.644	3.644	0,06%	3,27

Font: Elaboració pròpia.

Així, l'Administració autonòmica concentra més de la meitat de la despesa en la producció de béns públics de caràcter preferent a causa de les seves competències en matèria de sanitat i educació, al mateix temps que les administracions locals es concentren en la prestació dels serveis bàsics, als quals destinen un terç de la despesa.

També s'evidencia un alt grau d'endeutament de l'Administració autonòmica, que destina al pagament del deute públic gairebé una quarta part de la despesa, mentre que les administracions locals, més sanejades financerament, destinen a això menys d'un 10%.

És significatiu que dins de la despesa social l'Administració local duplica la despesa de l'autonòmica en serveis socials i promoció social, un fet que resulta coherent amb les competències transferides als consells insulars, i la proximitat dels ajuntaments al ciutadà en aquesta matèria.

De les actuacions de caràcter econòmic, en l'Administració autonòmica és el transport públic (metro i tren) el que concentra la meitat de la despesa, mentre que en l'Administració local és la inversió i conservació d'infraestructures locals el programa que suporta més del 50% de la despesa.

Quant a la càrrega de l'estructura administrativa, a l'Administració autonòmica representa menys d'un 5%, mentre que a l'Administració local aconsegueix un 15% de la despesa. Això s'interpreta per les economies d'escala, en què l'Administració autonòmica és única, mentre que l'Administració local la conformen tres consells insulars, 68 ajuntaments i cinc mancomunitats que han de suportar unes càrregues d'estructura fixes mínimes, i això representa una despesa més alta en termes relatius.